ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 284 (13292)
1970 оной
декабриин 2,
среда

Сэн 2 мүнгэн

ой Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

ИНЭЙ ЗААНАН ЗАМААР, ЭЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

Сэрэгэй парад, һайндэрэй жагсаал Ереванда болобо

ын ССР-эй, Арменийн Комнийн 50 жэлэй ойдо зоо сэрэгэй парад, ажалжагсаал ноябриин 30-да болобо. В. И. Ленинэй нэдамай дээрэ олон мянган ба. Айлшадай трибуна ийн Компартийн ЦК-д, Армениин ССР-эй Верэй депутадууд, минида зургаануудай хүтэлэрдэм соёлой ажал үйлэдбэриин түрүүдэртэ ерэһэн делегаай 10 час. Нүхэд Л. И. Е. Шелест, В. В. ГриКунаев, П. М. Машеров, анадзе, Ш. Р. Рашидов, Компартийн ЦК-гай нэгэрь нүхэр А. Е. Кочинян, ССР-эй Верховно Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр нян, республикын МиСоветэй Түрүүлэгшэ А. Мурадян, һайндэртэ егацинуудай хүтэлэриэй трибунада гарабад. ронын министр, Советмаршал нүхэр А. А. СМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи нүхэр Е. М. Тяжельников, Верховно Советэй Президүн нүхэр А. И. Микоян. ноозай маршал нүхэр И. Х. эрэгэй начальнигууд баийлсаба.

болоһоной ёноор, барабанрадые эхилнэ. Тэдэнэй офицернүүдэй колонно гаан ба Эсэгэ ороноо хамгуехэ дайнай суута гедүбүүд эндэ ябана. Моуд, сапёрнууд, хилэ сабалита пехото—десантнишье сэрэгүүд шаб гэсэ трибуныи урдуур гарана. үрээ. Талмай ойро зуура ёод дутын бүхы үйлсэбүүд гүйлдэжэ гараад, а хэжэ эрьелдэнэ, тэдэнэй түбэй трибунада гарагэ айлшадта баглаа сэсэулба.

Һайндэрэй жагсаал эхилһэн түрүүшын колонно В. И. Ленинэй томо портрет, Улаан тугуудые барижа ябаа. Үхибүүдээ тэбэриһэн, хүтэлһэн эхэнүүд, һурагшад, студентнүүд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад, эрдэм соёлой хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай колоннодо ябаба.

...Хорёод оной маршын аялга дуулдашаба. 11-дэхи улаан армийн частьнууд А. Бовянай үйлсөөр 50 жэлэй саада тээ ерэжэ, армян арадта туһалһан юм. Будёновко үмдэһэн морин сэрэгшэд мүнөө баһал тэрэ үйлсэһөө гаража ерэбэ. Түрүүлээд мори унаһан трубач-хүгжэмшэд, тэдэнэй хойноһоо—улаан командирнууд.

Тэрэнэй һүүлээр, Эсэгэ ороной хамгаалгын дайн, илалта туйлаһан сэрэгшэдэй түрэл нютагтаа бусажа ерэлгэ һүртэйгөөр зураглан харуулагдаа.

Удаань, ажалшадай һайндэрэй жагсаал эхилнэ. Ленинскэ, Орджоникидзевскэ, Шаумянска. 26 комиссарнуудай нэрэмжэтэ районуудай колоннонууд трибунын урдуур гарана. Жагсаалшадай лунда—алдарта хүдэлмэришэн ангиин, хүдөөгэй ажалшадай, интеллигенциин, студентнүүдэй түлөөлэгшэд Коммунис партийн ба Совет правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредуудуд, союзна республикануудай тугуудые, транспарантнуудые баринхай, «Хани барисаан!», «КПСС-тэ алдар соло!», гэһэн үгэнүүдые хашхаралдан, трибунын урдуур үнгэрнэ. Хэдэн час соо үргэлжэлһэн энэ жагсаалай дүүрэхэ дээрэ эдир залуугаа, хүсэ шадалаа. гоё һайханаа харуулһан айхабтар гоё парадые физкультурнигууд хэбэ.

Коммунис партийе, Советскэ правительствые тойрон Армениин ажалшадай нягтаар жагсанхай байһыень социалис Эхэ оронойнгоо арадуудай эбтэ бүлэ соо коммунис байгуулалтын шэнэ илалтануудые туйлахаар Ленинэй замаар дабшахаяа эриэ шиидэнги байһыень Ереванда болоһон жагсаал дахин харуулба.

Н. КОЛЕСОВ,
М. БАРАТЯНЦ,
(ТАСС-ай тусхай корр).

АТОВСКА ОБЛАСТЬ ЛЕНИНЭЙ ДЕНООР ШАГНАГДАБА

ажахые хүгжөөхэдөө, ороохо таряа худалдалгаар таай даабари дүүргэхэдээ, 208 миллион пүүд ороохо гүрэндөо худалдахадаа ажалшадайнь ехэ амжалта туйлаһанай түлөө Верховно Советэй Президиум 1970 оной ноябриин 30-най УкаАТОВСКА ОБЛАСТИИЕ ЛЕНИНЭЙ орденоор шагнаба. (ТАСС).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

«Знамя Ленина» колхоздо (Мухар-Шэбэр) 23 жэл таһалгаряагүй хонишоноор Чимит-Цырен Гомбоев ажаллана. Тэрэ һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада жэл бүри 100 эхэ хонинһоо 100 хурьга гарзагүйгөөр түлжүүлжэ абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Знамя Ленина» колхозой хонишон Чимит-Цырен Гомбоев.

Танилсагты! Манай республикын эгээл залуу, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ольга Сангаднева. Тэрэ байгша ондо 100 эхэ хонинһоо 125 хурьга гарзагүйгөөр түлжүүлжэ абаа. Ольга ВЛКСМ-эй XVI съездын делегадаар һунгагдаһан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай суута хонишон Ольга Сангаднева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮГЭНЬ БАТА

Боргол нютагай хонишод жэлэй эхиндэ социалис мүрысөөндэ оролсоходоо хонин бүриһөө хурьга абажа, тобир тарганаар түлжүүлхэбди гэһэн уялга абаһан байгаа. Шэнэ түл абажа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө ажалдаа хамсыгаа шуужа ороһон эдэнэр хурьгадаа гарза хоролтодо оруулангүй тэнжээжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. Байгша оной ноябрь һарын эхээр дурсагдагша нютагай гэхэ гү, али Баргажанай аймагай XXII партийна съездын колхозой хоёрдохи отделениин хонишэд абаһан социалис уялгыгаа дүн гаргаба.

Тиихэдээ эдэнэр гүрэндэ нооһо тушааха табан жэлэйнгээ түсэбые 113 процентдэ хүргэжэ, мүн хурьга абаха түсэбөө 107 процент дүүргээ юм. Колхоз соогоо бусадһаа урид табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн эдэнэр гүрэндөө 200 центнер нооһо тушааһан, 1300 хурьга түсэбһөө гадуур түлжүүлжэ абаһан байна.

Боргол нютагай хонишодой туйлаһан амжалта урдахи табан жэлэйхитэй сасуулжа үзэхэдэ, эдэнэр гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө юһэн, хонин бүриһөө хурьга абаха түсэбөө арба нэгэн процентээр дээшэлүүлһэниинь элирбэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ ажахын түрүү хонишод Ламажап Сангадиев, Радна Гармаев, Бато Базаров, Даши Очиров, Ламадай Борисов болон бусадай оруулһан хубитань ехэ.

Амжалтаараа урмашаһан дурсагдагша нютагай хонишод болохоёо байгаа партийн XXIV съездые ажалай амжалтаар угтаха зорилго урдаа табина. Мүнөө эдэнэр үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаһан, хорёо хотоёо саг соонь заһабарилһан, эхэ хонидой, нарай хурьгадай эдихэ һайхан үбһэ тэжээлээ газаагаа оруулжа абаһан байха юм.

Хэнэйшье мэдэһээр түл абалгын хаһа январь һараһаа эхилдэг гӭэшэ. Тиимэһээ колхозой хонишод шэнэ түл абалгадаа мүнөөнһөө бэлдэжэ, дутуу дундануудаа усадхана.

Г. БАДМАЕВ.

Шанартайгаар, түргөөр

ЗАҺАБАРИ ТҮЛЭГ ДУНДАА

Түүхэтэ ойн баярай жэлэй ургаса хуряалга дээрэ оролдосотой бэрхээр ажаллаһанайнгаа ашаар Зэдын аймагай «Мир» колхозой механизаторнууд КПСС-эй райкомой болон аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Мүнөө тус колхозой механизаторнууд Бэшүүрэй механизаторнуудай үүсхэл халуунаар дэмжэжэ, машина, техникын заһабари эмхитэйгээр эхилээ.

Колхозой мастерскойдо машина, техникэ заһабарилгын халуун ажал ябажа байна. Трактористнууд Михаил Усов, Георгий Самойлов, Иннокентий Бутусин, Василий Бальчуров, Леонид Зыков, Валерий Рыбаков, Николай Усов, Илшат Мифтахов, Цыден-Еши Шарапов гэгшэдэй бэе бэедээ туһалалсан, тракторнуудай мотоорнуудые рамһаань мулталжа, гусеницыень задалжа байхые харахада, эндэхи трактористнууд техникэ заһабарилгаяа яһала урма зоригтойгоор эхилээ.

Эдэнэй хажууда баһа ондоо бригада тракторнуудай двигательнүүдые заһабарилна. Энэмнай эгээл харюусалгатай ажал. Тиимэл хадань эндэ дүршэл ехэтэй механизатор Прокос Иванов ударидагшаар табигданхай.

Энэ хүдэлмэриин халуун хаһада мастерскойе даагша Бато-Очир Очирович Цыденов ехэл сулоёгүй байдаг. Тэрэ бригада бүхэндэ ошожо туһална, заабари үгэнэ, детальнуудые шалгажа, алиниень хэрэглэхэ, ямарыень заһабарилхаб гэжэ заана...

Колхозой мастерскойдо бүхыдөө 42 трактор, 30 сеялкэ, 30 плуг, 9 культиватор гэхэ мэтэ таряан ажалай машина, зэр зэмсэгүүд заһагдаха юм. Мүнөө мастерской соо алхын абяан, станогуудай һиинаан дуулим агаарта сууряатан, тосхоной үйлсөөр холо хүрэтэр дуулдана.

Механизаторнууд машина, техникээ саг болзортонь шанар һайнтайгаар заһабарилжа, ерэхэ жэлэй, юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй хабарай тарилгые хүсэн түгэлдэр эхилхэл.

А. МОДОНОВ.

ШЭНЭ ЭРШЭ ХҮСЭТЭЙГӨӨР

Ленинэй орденто локомотив вагон заһабарилгын заводой коллектив ажалай ленинскэ вахтые үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидэнэн юм. Бүхэли жэлэй туршада габшагайгаар ажаллаха, табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ бултадаа хабаадалсана.

Тэдэнэй габшагай ажалынь ашаг үрэеэ харуулба. Заводой коллектив товарна продукци үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь хоёр һараар урид дүүргэһэн тухайгаа элидхээ.

Инструментальна, механическа, дизельнэ, локомотив-хабсаралгын, электро-заһабарилгын, котел хэдэг, механическа, зэд шудхалаагай цехүүдэй хүдэлмэришэд заводойнгоо һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ горитой туһа нэмэри оруулаа. Эдэ цехүүдэй коллективүүд табан жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээд, ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллаха зуураа шэнэ амжалта туйлажа байна.

Заводой коллектив партийн XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Кузнечнэ цехэй прессоэ участогай Н. Г. Болдыревой участогай хүдэлмэришэдэй үүсхэлээр гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллая, бултадаа ажалай нормо дүүрэсе гэһэн урялатайгаар энэ мүрысөөн цехүүд, участогуудта эмхидхэгдэнхэй. Продукци бүтээн гаргаха талаар табан жэлэй түгэсхэхы энэ жэлэй түсэбые декабриин 27 болотор дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 700 мянган тухэригэй продукци үйлэдбэрилхэ уялга заводой хүдэлмэришэд абаба.

Хүдэлмэришэд урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхэ хараа зам тодорхойлоо. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хэрэглэгдэхэ юм. Хүдэлмэриин сагые зубөөр хэрэглэжэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, быхы хүдэлмэришэд ажалай нормо дүүргэдэг болохо. Шэнэ технологи нэбтэрүүлһэнэй, ажалай эмхидхэл һайжаруулһанай ашаар ажалай бүтээсые 2 процентээр дээшэлүүлхэ, зарим зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэдөө ажалай гаргашые 50 нормо-часаар хорооохо гэжэ хараалагдаа.

Съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоһон хүдэлмэришэд хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Үйлэдбэриин 2100 гаран түрүүшүүл табан жэлэйнгээ даабари дүүргээд, 1971 оной түсэбөөр хүдэлжэ эхилһээр үнинэй. Зарим габшагайшуул ерэхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргүүтэй болгоо. Механическа цехэй мулигшэ В. Н. Божедомов, зэд шудхалаагай цехэй хүдэлмэришэн Д. Г. Ламожапов, вагон-хабсаралгын цехэй слесарь В. А. Попов, электро-заһабарилгын цехэй электрослесарь И. Н. Матвеев болон бусад олон түрүүшүүл ажалай вахтын үедэ шалгаржа ябана.

Социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһан механическа цехэй мастер В. Е. Колодиной, инструментальна цехэй мастер Г. И. Ганькогой, вагоной модо бэлдэдэг цехэй А. Ф. Култаевай хүтэлэрилдэг участогуудай, зэд шудхалгын цехэй К. Е. Трифоновагай даадаг хэб хэгшэдэй бригадын коллективүүд заводой Хүндэлэлэй самбарта һаяхан бэшэгдээ.

Түрүү дүй дуршэл шудалха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ һуралсаа заводто үргэнөөр эмхидхэгдээ. Жэлэй эхинһээ хойшо 1400 хүн мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн, 155 хүдэлмэришэн шэнэ мэргэжэл шудалһан, 300 гаран залуушуул хүдэлмэришэнэй али нэгэ мэргэжэлдэ һургагдаба.

Республикымнай промышленностиин гигантын хүдэлмэришэд съездын хүндэлэлэй ажалай вахтын үедэ шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа, шэнэ амжалта туйлажа эхилээ.

С. АЮШЕЕВА.

АЙМАГТАА ЭРХИМЛЭЭ

Һаяшаг энэ жэлэй үнгэрһэн арба һарын дүн гаргахада «Заречный» совхозой Бооцын отделениин түбэй фермынхид һӱ ааалгаар аймаг соогоо социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараад, партийн Зэдын райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Тус фермынхид һӱ аааха жэлэй түсэб юһэ нара соо дүүргэжэ, даабариингаа ёноор гүрэндэ 2070 центнер һӱ тушааха аад, октябриин 1-дэ бэлэдхэлэй пунктда 2207 центнер сагаан эдеэ оруулаад байгаа.

КПСС-эй XXIV съездые ажалай ехэ амжалта туйлалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ, түбэй фермын һаалишад, малшад бүрил эршэмтэй шангаар хүдэлнэ. Һаяшаг тэдэнэр өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 200 центнер һӱ Эхэ орондоо үгэхэ гэжэ шиидээ. Тиигэжэ түбэй фермынхид жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур бүхыдөө 500 центнер һӱ гүрэндэ тушаахань.

Эндэхи зарим түрүү һаалишад бүришье һайн үрэ дун туйлана. Жэшээнь, үнинэй һаалишан Нина Плюснина байгша ондо үнеэн бүриһөө 1600 килограмм һӱ ааха аад, мүнөө арба нарада 1700 килограмм үлүүтэй һӱ абаһан байна. Мүн бэрхэ һаалишан Нелля Некрасова жэлэйнгээ даабари бүри октябриин эхеэр дүүргээ һэн.

Валентина Сергеева оройдоол 20 наһатай. Тэрэ нёдондо фермэдэ түрүүшынхеэ һаалишан боложо ерээ һэн. Энэ үе соо ажалша бэрхэ, урагшаа һанаатай байһанаа нүхэдтөө харуулжа шадаа. Валентина басаган энэ жэлдэ 285 центнер һӱ ааха даабаритай байһан ааа, мүнөө арба нара соо 292 центнер һӱ тушаагаа. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 30 центнер һӱ ааха зорилго табинхай.

Үбэлэй сагта үнеэдэй һӱ шэмые дээшэлүүлхэ, малай байжа эдеэлхэ зургаа нарада үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һӱ ааха гэһэн Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, малшадай үүсхэл уряае һайшаан дэмжэжэ, эндэхид үбэлжэлгын үедэ баһал ехэ һӱ абахын түлөө мүрысэхөөр шиидэбэ.

В. ЖАРКОЙ.

СОВЕТ АРМЕНИИН ТАБИН ЖЭЛ

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

ой нүхэдүүд!

лэй ороной хэдэ хэ-
ны республикануудаа
ихи түүхэтэ үдэр-
лэй үедэ тэмдэглэ-
ба Белоруссийн
стан болон Азер-
й нүүлээр мүнөө Со-
, тэрэнэй Коммунис
ийн жэлэйнгээ ойе
ааа байна. Һайн һай-
етэй бүлэдэ сахин
г гуримай ёноор,
ойе манай агуу-
й бүхы арадуудтэм-

й гэхэдэ, СССР гэ-
рэнэй юрын эмхи-
харин бүхы совет
гүрэн түрынь бодол
эгээл гол, тодор-
энжэ бологшо, мяха,
түрэл садан болгог-
дуранай эбдэршэгүй
лис союз мүн. Бата
арилсан туһалхаар
ага, Коммунис пар-
лдэреэр агууехэ уг
эшэ — коммунизм
гадаа дабшахаар бэ-
а — бидэнэй хүсэн
ааа совет хүнүүд
лоороо, зүрхэ сэдь-
ойлгон мэдэрдэг. Ма-
й аха дүү арадуудаа
ага туршалгануудай
ааар найрай алдарта
эшье — хододоо
даг; илалтын баяр-
ршагүйдэлгын голхо-
баалдадаг, адли һа-
гой ажаһуудаг, нэ-
р дабшадаг байна.
э нүхэдүүд, ханинар.
Совет Социалис Рес-
ба Армениин Ком-
ртийн 50 жэлэй ойн
йгоор таанадые, таа-
дамжуулан рес-
а бүхы ажалшадые
Союзай Коммунис
Центральна Комите-
дэй, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй үмэнэһөө, бүхы совет хүнүүдэй үнэмэһөө үнэн зүрхэнһөө амаршалхыемни зүбшөөгыт.

Социальна, национальна талаараа сүлөөрхын түлөө армян арадай тэмсэһэн зам хүнгэн бэшэ, юрын бэшэ байгаа. Армениин ажалшадай хубидаа олохон хүндэ хүшэр ушарнуудтохёолдоһон юм. Бүри эртэ урда сагта соёл болбосоролой гайхамшаг дээжэнүүдые бии болгоһон армян арад хэдэн зуугаад жэлэй туршада өөрынгөө ажалай үрые, оршон байха эрхээ аршалан хамгаалхын тула буу барижа тэмсэхэ баатай болоһон түүхэтэй. Хари газарай булимтарагшадай харата добтолго бүхэнэй һүүлээр һандарһан хотонууд болон тосхонуудаа, соёлой дурасхаалта зүйлнүүдые һэргээн бодхоодог, ерээдүйнгөө байдалда батаар этигэн, урагшаа дабшадаг байһан.

Армениин ажалшад нютагайнгаа, хари газарай дарлагшадта эсэргүүсэн тэмсэхэдээ, Россин демократическа, революционно хүсэнүүд тээшэ улам ехээр татууран тэгүүлдэг, хүсэн түгэлдэр, үнэн союзнигнай гэжэ тэдэнине тоолодог байгаа. Хаанта хархис засагта эсэргүү Россин пролетариадай тэмсэлэй түүхэтэ дүй дуршэл сүлөөтэ байдал олохо, социальна дэбжэлтэ туйлаха гансахан үнэн замые—революционно тэмсэлэй замые, социалис шэнэдхэлгэнүүдэй замые Армениин ажалшадта заалаг байба. Нэгэ хүнэй нүгөөдэеэ дарладаг газарта, багахан бүлэг баяшуулай бүхы юумые эзэмдэдэг, ажалша хүнүүдэй алга хооһон байдаг газарта үнэн зүб байдал, зол жаргал байхагүй гэжэ эндэхи ажалшад тодо һонороор ойлгодог байһан.

Армян арадай эрхим хүбүүд Россин пролетариадай хүдэлөөнэй түрүүшын алхамһаа тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо бэлэй. Армениин ажалшан арадай ашаг туһынь Россин бүхы арадуудай олониитэ ажалшадай ашаг туһатай нягта холбоотой байһые ойлгодог гайхамшаг революционернүүд -интернационалистнуудай бүлэг урган гараа. Эдэнэр Россин бүхы пролетариадай түүхэтэ үүргэтэй, Россидахи социалис революциин илалтатай өөрынгөө аралай хуби заяае холбон, Ленинэй зааһан замда хэлбэришэгүйгөөр ороод, тэрэнэй шабинар, ханинар, соратнигуудынь болоһон юм.

Армениин коммунистнууд арадайнгаа этигэл, найдабариие нэрэтэй солотойгоор харюулаа гэжэ түгэс үндэнэ баримтатайгаар хэлэжэ болохо байна. Эдэнэр бүхы Россин революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ, шэнэ түхэлэй марксис парти эмхидхэн байгуулха хэрэгтэ зохихо хубитаяа оруулаа, манай ороной бүхы коммунистнуудтай хамта хуушан дэлхэйе добтолхо, шэнэ дэлхэйе—социалис дэлхэйе зохёон байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Манай партийе эмхидхэн байгуулхын түлөө, тэрэнэй зэргые улам нягтаруулхын, ажалшадые пролетарска интернационализмын голёһонуудай үндэһөөр хүмүүжүүлхын түлөө тэмсэлдэ Кавказай большевигүүдэй дүүргэдэг үүртые агууехэ Ленин үндэрөөр сэгнэһэн юм. 1913 ондо Максим Горькодо эльгээһэн бэшэг соогоо Владимир Ильич иигэжэ бэшээ һэн: «Манайда, мүн Кавказда социал-демократ грузинууд +армянинууд+татарнууд+ородууд суг хамта социал-демократическа нэгдэмэл эмхи дотор арба гаран жэлдэ хүдэлмэрилөө. Энэмнай хооһон үгэ бэшэ, харин национальна асуудалые пролетарска ёноор шиидхэһэн ябадал. Иимэ шиидхэбриин гарахань зайлашагүй байгаа».

Армениин Коммунис партийн табин жэлэйнгээ бүхы түүхэ дотор манай Бүхсэюзна Коммунис партийн дайшалхы отрядуудай нэгэниинь байжа, марксизм-ленинизмын тугые дээрэ ургэлсөө, КПСС-эй нэгэдэл болон эмхидэлые сэхэ шууд хамгаалалсаа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй үнэн түшэг тулгуурынь байгаа, байнашье. Армениин коммунистнууд агуу Эхэ ороондоо шэн зоригтойгоор алба хэжэ, бүхы ороной ажалшадай зүгһөө хүндэлэгдэхэ ёноороо хүндэлэгдэдэг болонхой.

Урданай дайшалхы гвардиин түлөөлэгшэдые—революцида эдэбхитэйгээр хабаадаһан хүнүүдые энэ баярай суглаан дээрэ харанабди. Эдэнэр хүндэ хүшэр тэмсэлэй замаар дабшан ерэһэн, хулеэгдэдэг ималта туйлаһан байна. Мүнөөдэр, партийн болон республикын ехэ һайндэрөөр дашарамдуулан, баярай халуун үгэнүүдээр, элүүр мэндэ, зол жаргалтай ябахые юрөөһэн үнэн зүрхэнэйнгөө хүсэлэнгүүдые түрүүшын ээлжээндэ эдэ хүнүүдтэ, партийн бүхы ветерануудта, Совет засагай илан мандахын түлөө тэмсэһэн бүхы хүнүүдтэ зорюулнабди!

Армениин Коммунис партийн алдарта ойн баяраар дашарамдуулан, республикын бүхы коммунистнуудые Советскэ Союзай Коммунис партийн Центральна Комитедэй үмэнэһөө халуунаар амаршалхыемни зүбшөөгыт нүхэдүүд. Агуу Эхэ оронойнгоо аша туһада зорюулдаг ажалдаа бүри ехэ, шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб!

Агууехэ Октябриин социалис революциин илалта, Арменидэ Совет засагай илаһан ушар армян арадта социальна, национальна бодото сүлөө олгоо, тэрэнэй хуби заяанда үндэһэн хубилалта үүсхээ.

Совет засагай түлөө ами наһаяа үгэгшэд, армян арадай баатар хүбүүд тухай арюун тунгалаг дурасхаал хэзээшье мартагдахагүй. Түүхын хэлэгүй гэршэнүүд—Армениин хадануудшэнгээр, энэ мүнхэ дурасхаал хэтын хэтэдэ оршохол.

Манай бүхы орон доторхидол адляар, Арменидэхи Совет засаг ангиин хатуу шанга тэмсэл соогуур, хэмжээлэшэгүй ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа батажаһан, хатуужаһан байна. Армян арадта али тухай хүндэ хүшэр хойшолонгуудай үлэһые эндэ һууһан нүхэдэй олохониинь һайн һанаха байха. Буржуазна националистнуудай—дашнагуудай хорэто балмад, арадта харша политикаһаа уламжалан, эндэхи экономикё хосорхын туйлда хүргэгдэһэн байгаа. Хаа хаанагүй үгырэл һандарал, үлэн хооһон байдал, үбшэн зоболон дэлгэржэ, олон мянган хүнүүд үхэһэн юм. Тиигэбэшье Армениин ажалшад өөһэдынгөө хуби заланай ээзэд болоод, тэдэ хойшолонгуудые түргөөр усадхажа шадаһан байна. Эдэнэр Коммунис партийн хүтэлбэреэр бусад совет арадуудай аха дүү ёноной, үнэн сэдьхэлэй туһаламжада түшэглэн, эртэ урдынгаа газар дээрэ шэнэ, залуу, үнэн зүб общество, дарлалта мүлжэлгэ, ангиин ба үндэһэ яһанай үһөө хёмороон гээшые мэдэхэгүй общество тогтоогоо — социализм байгуулаа.

Совет орондо үхэлтэ аюулай тохёолдоод байхадань, армян арад Советскэ Союзай бусад бүхы арадуудтал адляар, Октябриин түйлалтануудые хамгаалалсахаяа жагсаа һэн. Дайнай жэлнүүдтэ Армениин ажалшад, армянинууд-сэрэгшэд эрэлхэг зориг, бата тэсэбэри, баатар габьяа гаргаа бэлэй.

Өөрынгөө тугуудые Кавказай бооринуудһаа Берлин хүрэтэр илалта түгэсөөр далбуулан дабшаһан 89-дэхи таманска армянска дивизиин баатаршалга үльгэр домогто оронхой.

Олон мянган сэрэгшэд-армянинууд эрэлхэг зориг, баатар габьяа гаргаһанай түлөө орденууд, медальнуудаар шагнагдаһан, 103 хүн Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, харин зориг түгэс летчик Нельсон Степанян энэ үндэр дээдэ нэрэ зэргэдэ хөёр дахин хүртэһэн байна.

Сэрэгэй суута начальнигуудай, манай сэрэгүүдые, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы ябуулгануудые эмхидхэгшэдэй нэрэнүүдые—граждан дайнай баатар Гай (Бжишкянец) гэгшын, Советскэ Союзай маршал Баграмянай, Советскэ Союзай Флодой адмирал Исаковой, авиациин маршал Худяковой, бронетанкова сэрэгүүдэй маршал Бабаджанянай, мүн бусад бэлигтэй бэрхэ командирнуудай—армян арадай хүбүүдэй нэрэнүүдые совет хүнүүд ехээр хүндэлэн дурдана.

Украинын ба Белоруссийн, Брянска болон Смоленскэ областьнуудай, Крымэй ба Хойто-Кавказай ажалшад эхэ нютагһаа холуур партизан отрядууд ба соединенинүүдэй зэргэдэ жагсаад, фашистнуудтай эрэлхэг хатуугаар тулалдаһан, манай нангин газарта халдан орогшо булимтарагшадые бута сохиһон армян арадай эрэлхэг зоригто хүбүүдые һайн һанана.

Дайсанаа дараһан илалта бидэндэ хүндэ хүшэрөөр туйлагдаа һэн. Хэдэн миллион совет хүнүүд—тэдэнэй дунда Армениинше олохон хүбүүд, басагад—социалис Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байхын түлөө тэмсэлдэ ами наһаяа үгэһэн байха.

Эдэ баатарнуудай нэрэ алдарынь арад түмэнэй арюун дурасхаалда хэтэ мүнхэдөө үлэхэл.

Нүхэдүүд! Советскэ Союзай арадууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хэсүү шанга тулалдаануудай үедэ социалис Эхэ ороноо, зол жаргалтай ажаһууха эрхээ, агууехэ Ленинэй зааһан, манай эсэгэнэрэй гаргаһан замаар дабшаха эрхээ аршалан хамгаалаа. Совет хүнүүд энэ замаар дабшан, оронойнгоо түхэл шарайе, аха дүү республикануудай байдалые үндэһөөрнь хубилгаа. Эдэнэр Ленинэй партийн хүтэлбэреэр, зохёон байгуулхы амгалан ажалай фронтнууд дээрэ шэнэ, шэнэ гайхамшаг илалтануудые туйлана, тон ехэ хэрэгүүдые бүтээнэ, эдэнь коммунис байгуулалта гэжэ алдаршаһан, түгэлдэр хүсэтэ нэгэ урасхаал болон ниилэнэ.

Тиин Совет Армени республикынгаа экономическа, социальна ба оюун бодолой бүхы һалбаринуудта онсо ехэ амжалтануудые туйлажа, табин жэлэйнгээ ойе угтаба. Энээн тухай нүхэр Кочинянай элидхэл дотор һаяхан эли тодоор, һайнһар хэлэгдээ. Республикын промышленностиинь хүгжэлтэ тухай тоо, мэдээнүүд баяр түрүүлнэ, омогорхол үүсхэнэ. Совет засагай жэлнүүдтэ промышленна продукциинь ургалтын хэмжээн 180 дахинһаа бага бэшээр нэмээ — энэнь гайхамшаг илалтын жэшээ болоно. Гэхэ зуура гансашье тоо гайхалтай бэшэ ааб даа. Химическэ промышленность, электротехническэ, машинануудба приборнуудые бүтээдэг үйлэдбэри, радиоэлектроника гэхэ мэтэ мүнөө сагай индустриин һалбаринууд энэ тогтон шэнээр бии болгогдоо.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

КАДРНУУДТА — ҮДЭР БҮРИИН АНХАРАЛ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХУДӨӨ АЖАХЫН АЛИ бүхы һалбари хүгжөөхэ хэрэгтэ дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэһээ тэдэнэй харюусалга бүри дээшэлүүлхые оролдохо шухала болоно. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй мэдэлдэ үйлэдбэриин бүхы хүсэнүүд, оньһон техникэ, хэдэн олон хүн даалгагданхай. Мүнөөнэймнай отделени, бригада хадаа урдань хада бүхэли колхоз байһан гэжэ бултанда мэдээжэ. Тиимэһээ үйлэдбэриин эдэ участогуудай ажал хэрэгэйнь урагшатай байлга нэн түрүүн отделение политическэ мэдэрэлһээ, эмхидхэхы дүршэлһөө сэхэ дулдыдаха болоно. Ушар иимэһээ КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райком колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхын тула дүршэл ехэтэй, политическэ талаараа хүмүүжэнги хүнүүдые шэлэн олохо, һургаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг. Энэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаа.

Совхозой директорэй гү, али колхозой түрүүлэгшын тушаалда кадрнуудые дэбжүүлхэ гэхэдээ нэгэ үедэ бэрхэтэй байдалда оротодот һэн. Мүнөө энэ асуудал гүйсэд шиидхэгдэнхэй. Колхозой найман түрүүлэгшэ болон совхозой дүрбэн директорнүүдэй юнэниинь хүдөө ажахын тусхай дээдэ һургуулитай. Хоёр түрүүлэгшэнэр тусхай дунда һургуули дүүргэһэн. Тэдэнэр мүнөө ажалһаа һамшангүй хүдөө ажахын институдта һурана. Тиихэдэ нэгэ түрүүлэгшэмнай дүүрээгүй дунда һургуулнтай. Тиигэбэшье хүтэлбэрилхы баян дүй дүршэлтэй хүн юм.

Аймаг доторнай 130 шахуу хүн дунда шатын тушаал даадаг. Тэдэнэй 25-иинь дээдэ ба дунда һургуулитай, 19-иинь хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, 37 хүн һүүлэй хоёр жэлэй туршада кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ һуралсалай газарнуудта һурана байха юм. Гэбэшье дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэн олонхинь эрдэм һургууляар үшөөл багашаг гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Илангаяа хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тэдэнэй дунда үсөөн.

Аймагаймнай ажахынуудта 24 агроном, 22 зоотехник, 20 ветеринар, инженерно-техническэ мэргэжэлтэй 22 хүн ажаллана. Тэдэнэй сооһоо хоёр-гурбан жэлэй саада тээ тусхай һургуули дүүргэжэ ерэһэн мэргэжэлтэд олон. Тэдэнэр бултадаа шахуу теоретическэ талаараа бэлэдхэлтэй, үйлэдбэри дээрэ хүдэлхэ эрмэлзэл ехэтэй залуушуул гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, нүхэр Тушинов хоёр жэлэй саада тээ хүдөө ажахын институт дүүргэжэ, «Эрдэм» совхоздо ерэжэ, жэлһээ дээшэ саг сөо отделениин ветеринараар ажаллахадаа, өөрынгөө уялгада харюусалгатайгаар хандадаг, нинтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байһан. Мүнөө тэрэ совхозойнгоо главна ветеринараар томилогдонхой. Харюусалга ехэтэй тушаалдаа нүхэр Тушинов баһал һайнаар хандана. Һаяхан тэрэ совхозойнгоо партхомой секретарийн орлогшоор һунгагдаа. Тиихэдэ «Коммунизм» колхозһоо Я. О. Шангиниие абаад харая. Институт дүүргэһэнэйнгөө удаа тэрэ һүүалийн фермын зоотехнигээр жэлһээ дээшэ саг хүдэлһэн. Тиихэдэ нүхэр Шангин эмхидхэхы шадабаритай, нинтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр орол-содог байһаараа бэеэ харуулһан юм. Тэрэнэй хүтэлбэри доро фермынхид гүрэндэ һүү худалдаха уялгаяа хэдэн жэл удаагуур үлүүлэн дүүргэһэн байна. Эрхим ажалайнь түлөө тус фермэдэ «Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ фермэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон. Яков Ошировичөөрынгөө ажал-һайн мэдэдэг мэргэжэлтэ гэжэ тоологдоод, колхозойнгоо главна зоотехнигээр томилогдоһон юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хоёр жэлһээ дээшэ боложо байна. Колхозой хэрэгынь урагшатай. Ноябриин 1-нэй байдалаар гүрэндэ мяха, үндэгэ, нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ. Һү худалдаха даабари ойрын үдэрнүүдтэ бэелүүлэгдэхэнь. Колхозой малшад бии байгаа арга боломжоёо тооложо үзөөд, даабариһаа гадуур гүрэндөө 1000 центнер һү худалдаха гэжэ шиидээ. Залуу мэргэжэлтэ Н. Л. Шайдуров «Родина» колхоздо главна агрономоор түрүүшынгээ жэл худэлхэ зуураа, механизатор, таряашадай дунда хүндэтэй болоо. Тэрэнэй хэлэһэн үгэ, заабариинь колхознигууд хүндэтэйгөөр угтан абаад, саг соонь һайн шанартайгаар дүүргэдэг.

КПСС-эй райком аймсоведэй гүйсэдкомтой хамта кадрнуудые бэлдэхэ олон жэлэй түсэб зохёоһон юм. Кадрнуудые бэлдэхэ иимэ хэмжээн дан удаан саг соо бүтээгдэхээр хараалагдаа бэшэ юм гү гэжэ түрүүшээр һанамаар. Үнэндөө энэмнай эгээл найдамтай хараа болоно. Хэлэһэнээ баримталхын тулада хэдэн жэшээнүүдые дурдаһуу. Д. Д. Дымбрылов «Авангард» совхоздо отделение эрхилэгшээр, К. С. Кононов «Коммунизм» колхоздо комплексно бригадын бригадираар олон жэлэй туршада худэлжэ байнад. Тэдэнэр хоюулан советско-партийна һургуули дүүргэгэн, бэрхэ мэргэжэлтэд, эмхидхэгшэд, уялгаяа һайнаар бэелүүлдэг, ажал худэлмэринь ўрагшатай һайнаар ябадаг.

1963 ондо худөө ажахын институт дүүргэһэнэйнгөө удаа Б. Ж. Жамбалов, Д. Д. Тушинов гэгшэд «Эрдэм». Суулгын совхозуудта тракторно-таряан ажалай бригадануудай бригадираар хоёр жэл соо худэлхэдөө, коллективүүдээ түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаһан юм. Удаань нүхэр Жамбалов отделениие эрхилэгшээр, Тушинов главна агрономоор томилогдоо һэн. 1968 оной январьһаа Д. Д. Тушинов шэнээр эмхидхэгдэһэн «Одон» совхозой директорээр, Б. Ж. Жамбалов—Суулгын совхозой главна агрономоор дэбжүүлэгдэһэн байна.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада аймагаймнай ажахынуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудай зэргэдэ олон хүбилалта болоо. Олон жэлдэ Суулгын совхозой директорээр худэлһэн Л. Ц. Цыренов, «Забайкалец» колхозой түрүүлэгшэ байнан А. А. Братеньков гэгшэд пенсидэ гараа. Тиихэдэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Н. Г. Тютрин Улаан-Удэдэ худэлхөөр ябаа, «Родина» колхозой түрүүлэгшэ С. Г. Ревенский аймагай колхозууд хоорондын барилгын эмхиин түрүүлэгшээр томилогдоо. Мүн энэ үедэ олон нүхэднай бүри харюусалгатай тушаалда дэбжүүлэгдээ. Жэшээнь, «Заганский» колхозой түрүүлэгшэ Г. М. Конев КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретаряар һунгагдаа, «Эрдэм» совхозой директор Д. Д. Доржиев республикын худөө ажахын институдай проректорээр томилогдоо. Гадна эдэ хоёр жэлэй туршада аймаг доторнай «Одон», «Авангард» гэжэ шэнэ совхозууд байгуулагдаа. Тиимэһээ дүй дүршэл ехэтэй эдэ нүхэдые пэлгэхын тула шадабаритай, олон һалбаритай ажахынуудые хүтэлбэрилжэ шадаха бэлэдхэлтэй хүнүүд бидэндэ хэрэгтэй болоһон юм. Иимэ асуудал хайшан гээд шиидхэгдээб гэхэдэ, дээшэнь дэбжүүлхэ кадрнуудые урда тээнь оложо шадаһан байгаабди. Колхозуудай түрүүлэгшээр урдань партийна организациин секретарь байһан хүнүүд һунгагдаа. Худөө ажахын мэргэжэлтэд Д. Д. Тушинов, И. П. Акатов, КПСС-эй райкомой хоёрдохи секретарь Н. Ц. Нимаев гэгшэд совхозой директорнүүдээр томилогдоо.

Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд тушаа тогтобол, отделени, бригада, фермэнүүдые даагшадаар бултадаа худөө ажахын мэргэжэлтэд байха зэргэтэй гэжэ һанагдана. Эдэбхи ехэтэй, ударидахы шадабаритай залуушуулые бидэ худөө ажахын институт, техникумүүдтэ һурахыень эльгээдэгбди. Тэдэнэр бултадаа шахуу колхоз, совхозуудһаа стипендиэ абадаг. Мүнөө жэлдэ дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудые 55 хүн дүүргэжэ, аймагаймнай 50 гаран залуушуул худөө ажахын институт, техникумүүдтэ һурахаар эльгээгдэнхэй.

Тиимэ болохолоороо бэлэдхэл ехэтэй кадрнуудаар отделени, бригада болон фермэнүүдые бэхижүүлхэ асуудал аймаг доторнай ойрын 3—4 жэлэй туршада гүйсэд бэелүүлхэ арга боломжо байгуулагдаха зэргэтэй, Гэхэ зуура энэ асуудал бэелүүлгэдэ шиидхэгдэгүй олон бэрхэшээл бии. Нэн түрүүн бригада, фермэнүүдтэ худэлхөөр ерэһэн мэргэжэлтэдэй салин хүлһэн бага байна. Жэшээлхэдэ, совхозуудта тракторно-таряан ажалай бригадын бригадирнуудай, һү һаалиин фермые даагшанарай һарынь салин 110 түхэриг байхадань, отделени, бригаданнуудай мэргэжэлтэд 138 түхэриг абадаг. Тиимэһээ мэргэжэлтэд үйлэдбэри хүтэлбэрилэлгэдэ дэбжүүлэгдэхэ зуураа, материальна талаараа хохидолдо ороно. Ушар иимэһээ энэ асуудал республикын Худөө ажахын министерство зүб уруунь шиидхэхэ зэргэтэй гэжэ һанагдана.

Аймагаймнай ажахынууд байгша жэлдэ яала һайн үрэ дүн туйлаа. Гүрэндэ худөө ажахын продуктнуудые худалдаха арба һарын түсэб дүүргэгдээ. Ноябриин 1-нэй байдалаар гүрэндэ ороо-оо, үндэгэ, нооһо худалдаха жэлэй түсэб-захил үлүүлэгдээ. Һү худалдаха жэлэй даабари ойрын үдэрнүүдтэ бэелүүлэгдэхэнь. Мүн ниитын малай тоо толгой олошоруулха даабариишье дүүргэгдэхэ. Эдэ амжалтанууд миин өөрөө ерэһэн байхагүй. Хэдэн зуугаад колхознигууд, совхозой худэлмэришэдые хойноо дахуулан ябадаг коммунистнууд, хүтэлбэрилэгшэдэй онол шадабари, эдэбхи үүсхэлһээ эдэ амжалтанууд эхитэй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд—отделениүдые эрхилэгшэд, бригадирнууд, фермэнүүдые даагшанарай оруулһан хубита ехэ байха.

Аймаг соогоо сууда гараһан бригадирнууд, фермые даагшад тухай хөөрэхэ хүсэл түрэнэ. «Газар таряалан эрхимээр эрхилдэг бригада», «Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргые зүүжэ ябадаг «Заганский» колхозой тракторна 4-хи бригадые коммунист С. Р. Миронов хэдэн жэл удаагаар хүтэлбэрилнэ. Степан Романовичай хүтэлбэрилдэг бригадынхид 1967 ондо 1400 гектарай тус бүриһөө 19 центнер, энэ жэлдэ 20,2 центнер ороо-оо хурааһан. Миронов өөрөө худөө ажахын оньһон техникэ һайн шудалһан, агротехническэ заабари эрхимээр мэдэхэ болоһон ёһотойл таряашан, дүршэл ехэтэй, эмхидхэхы шадабаритай бригадир мүн. Тэрэ хүн бүхэндэ эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг, хэрэгтэй болоо һаань, хаанашье, хэзээдэшье туһаламжа үзүүлдэг. Бригададань ажалай ба ниитын журам эбдэгшэд байдаггүй. Сагай уларилай энэ намартаа хэды бэрхэтэй байбашье, түс бригадынхид аймаг соогоо эгээл түрүүлэн хуряалгаяа дүүргээд, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо горитой туһаламжа үзүүлээ.

Коммунист А. С. Хайрулин «Искра» колхоздо 30 хүнһөө бүридэһэн барилгашадай бригадые гурбан жэл соо хүтэлбэрилнэ. Эдэ дархашуул колхоздоо соёлой хоёр дабхар байшан, үнеэдэй дүрбэн тугалай хоёр, хонидой арбан байра, тэжээл буйлуудаг хоёр цех, ороо-оной склад гэхэ мэтэ барилгануудые бодхоожо, ашаглалгада тушаагаа. Мүнөө тэрэ бригадын гэшүүд гахайн фермэ барижа дүүргэхэсээ байна. Фермэдэхи хүшэр хүндэ худэлмэри сүм оньһожоруулагдаха юм. Бригадын гэшүүд түргөөр, һайн шанартайгаар барилгаяа хэдог. Бригадир Алексей Самикулович Хайрулин мүнөө заочноор худөө ажахын техникумдэ һурана.

Партийна организациинууд залуу кадрнуудай дунда хүмүүжүүлхы горитой худэлмэри ябуулдаг. Тэдэниие нинтын худэлмэридэ хабаадуулдаг, хүн зоной дунда худэлгэжэ һургадаг.

Мэргэжэлтэ бүхэнэй политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй райком анхаралааехээр табидаг. Теоретическэ талаараа бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэд партийна, комсомолой һуралсалай кружок болон һургуулинуудые хүтэлбэрилдэг. Олонинтын һайн дуранай үндэһэн дээрэ байгуулагдаһан худөө ажахын университедтэ мүнөө 40 гаран мэргэжэлтэд һуралсана.

Институт, техникум дүүргээд, отделени, бригада, фермэ дээрэ худэлхөөр ерэһэн залуу мэргэжэлтые үйлэдбэриин ёһотойл технолог, эдэбхи үүсхэлтэй хүтэлбэрилэгшэ болгохын тула аймсоведэй гүйсэдкомой худөө ажахын управлени бодото туһаламжа ходо үзүүлжэ байхые оролдоно. Кадрнуудай дунда ябуулагдадаг худэлмэри гансал эдэгээр барагдана бэшэ ааб даа. Бидэ һалбари бүхэнэй мэргэжэлтэдые байд гээд лэ урижа, райкомой урда табигдаһан зорилгонуудтай танилсуулдагбди.

Кадрнуудые шэлэн олохо, үйлэдбэри дээрэ тэдэниие зүбөөр хубаарилан табиха, улам хүмүүжүүлхэ талаар бүхы юумэн аймаг доторнай хэгдэшэнхэй гэжэ хэлэхын аргагүй. Дутуу дунданууд үшөөл олон. Эдэ дутагдлнуудаа усадхаха, ойрын жэлнүүдтэ үйлэдбэриин һалбари, участок бүхэниие бэлэдхэл һайнтай залуу мэргэжэлтэдээр гүйсэд хангаха гэһэн асуудал шиидхэхэ зорилготойгоор КПСС-эй райком худэлмэрээ ябуулна. Иимэ эрилтэ партийн ЦК-гай июлиин Пленум бидэнэй урда табяа.

Ф. УНАГАЕВ.
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Кривой Рогой Роза Люксембургын нэрэмжэтэ рудоуп[illegible]ниин «Гвардейская» шахтын коллектив түмэрэй руда ма[illegible] табан жэлэйнгээ түсэб һараар болзорһоонь урид дүүргэхэ уя[illegible] абаа һэн. КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ шахтернууд [illegible] сэбһөө гадуур 300 мянган тонно руда үгэхөөр шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Василий Удодикой хүтэлбэрилдэг түрүү [illegible] гада халаанайнгаа даабари хододоо 120—125 процент дүүрг[illegible] түмэрэй руда ашалга. Эндэхи ашагта малтамал ороной, мүн Чехословакниин, Венгриин, Польшиин, Румыниин, ГДР-эй заводуу[illegible] та эльгээгдэнэ.

ТАСС-ай фотохроника.

ҺУРАГШАДТА ТУҺАЛАМЖА

Партийн ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институт В. И. Ленинэй 100 наһанай ойн жэлдэ олон номуудые хэблэн гаргаа. Жэшээнь, В. И. Ленинэй биографиин хуряангы очерк, КПСС-эй түүхын очеркнуудые хэблэлһэн байна. Мүн В. И. Ленинэй «Агуу-ехэ үүсхэл» гэжэ зохёолоор П. Казанский партийн түүхэ үзэгшэдтэ заабари-туһаламжа найруулан бэшээ. Эдэ номууд «Политическэ литература» гэжэ хэблэлдэ гаргагдаа.

Научна коммунизмын эхин шатын курс гэжэ ном марксизм-ленинизмын институт бэлдэжэ, энэл хэблэл барлан гаргаһан байна. «Мысль» гэжэ хэблэл философиин эрдэмэй үндэһэн суртал гэжэ В. Г. Афанасьевай ном гаргаа.

Политическэ һуралсалай бүхы шатануудта һуралсагшадта эдэ номууд хэрэглэгдэхэ юм.

А. ЧЕБАКОВ.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ ЗҮБЛӨӨН

НАРҺАТА. КПСС-эй райкомой дэргэдэхи аймагай арадай хиналтын эдэбхитэдэй үргэн зүблөөн болобо. Тэрэ зүблөөндэ колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай арадай хиналтын бүлэгүүдэй, постнуудай түрүүлэгшэнэр, хиналтын худэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсагшад уригдаһан байна.

КПСС-эй XXIV съездэ бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, аймагай арадай хиналтын органуудай бэслүүлхэ зорилгонууд тухай элидхэл партийн райкомой секретарь Р. Г. Раднаев хэбэ. «Юбилейный» совхозой нэгэдэхи отделениин, Нарһатын совхозой нэгэдэхи отделениин, Яруунын совхозой, «Дружба» колхозой арадай хиналтын бүлэгүүд һайнаар худэлнэ, ехэ юумэ бүтээнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай гаргаһан бэшэгээр илангаяа горитой хэрэг хэгдэһэн байха юм. Гэхэ зуура арадай хиналтын зарим бүлэгүүдэй худэлмэридэхи дутагдалнууд тушаа элидхэлшэ анхаралаа онсо хандуулаа. Үгынгөө эсэстэ арадай хинагшадай бэслүүлхэ зорилгонууд тухай тогтоһон байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ «Юбилейный» совхозой 2-дохи отделениин арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ С. Ж. Жалсанов, Нарһатын совхозой—С. Ж. Номишев, Удино-Витимскэ экспедициин — Е. В. Медведенко, «Комсомолой прожекторэй» аймагай штабай начальник А. Б. Будаев, арадай хиналтын аймагай комитедэй түрүүлэгшэ А. Д. Дымчиков болон бусад хабаадаа.

Арадай хиналтын аймагай эдэбхитэдэй зүблөөндэ хабаадагшад Улаан-Удэ хотын арадай хинагшадай хандалга дэмжэхэ зуураа, өөһэдынгөө бэслүүлхэ зорилго хараалһан тогтоол баталаа абаа.

Ц. ГАЛСАНОВ.

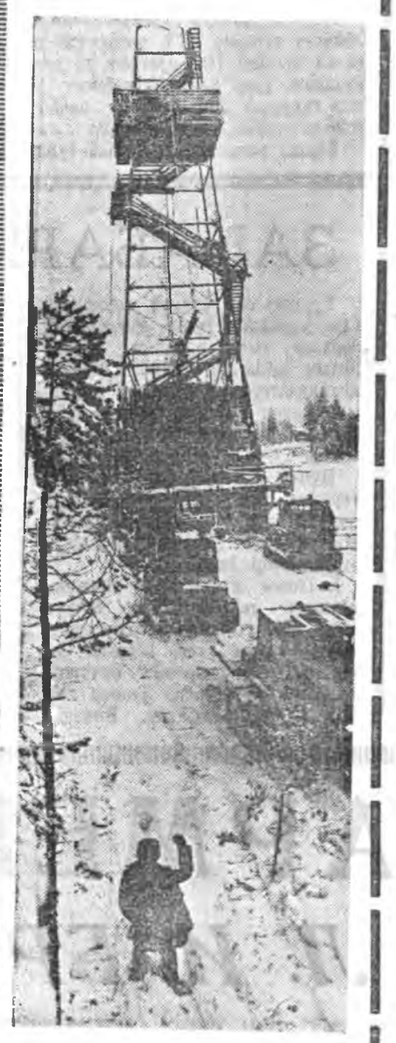

КОМИ АССР. Ухтын нефтийн үнэ заяанай мэдээжэшье һаань, иматтал Агууехэ Октябрьһаа совет Ухтын түүхэ эхилнэ. Мүнөө Ухтын промышленна райондо хэдэн мянгаад хүн худэлнэ. Тэдэнэр ой тайга соогуур түмэр харгы барина, газарай баялиг—газ ба нефть бэдэрнэ, трубопроводуудые татана.

«Комнефть» нэгэдэлэй барилгашад табан жэлэй эхиннээ хойшо Баруун Тэбукедэ, Пашнедэ, Джьередэ томонууд 43 барилгын комплекс бүтээгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын нэгэ участогта.

ТАСС-ай фотохроника.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ОЛОН МӘРГӘЖЭЛТЭ

Электромашинна цехэй ахалагша мастер Андрей Иванов Прытковой даадаг участогай худэлмэришэд хэдэн мэргэжэл шудалжа, гэгээдэгшэдгүйгөөр ажаллаха, даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн үүсхэл үнгэрэгшэ зун гаргаа һэн. А. И. Прытков цехэй начальникай орлогшоор һаяхан томилогдоо, тэрэнэй орондо Роберт Измайлович Юсупов ахалагша мастераар ажаллана. Намайе энэ дахуулжа асарһан Федор Иванович Прытков двигательнүүдые хабсаргадаг нүгөөдэ участогай ахалагша мастер байба. Гурбадахи Прытковынь мүн лэ энэ цехэй мастер юм. Аха дүү Прытковтон тухай хөөрэхэ зориллготой бэшэ хадаа, үүсхэл гаргаһан худэлмэришэдэй ажал хэрэгээр һонирхобоб.

Байгша оной зун һэн. Партийн ээлжээтэ XXIV съездые зарлаха тухай соносхогдохотой хамта худэлмэришэд ажалай ямар бэлэг бариха тухай бодомжолжо, арга боломжоёо хараалжа байгаа. Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив бэелүүлхэ зорилгоёо тодорхойлоо. Эгээл тэрэ үедэ кузнечнэ цехэй Николай Григорьевич Болдыревой толгойлдог прессовэ участогай худэлмэришэд гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллая, бултадаа ажалай нормо дүүргэдэг болое гэһэн уряа гаргаһан юм. А. И. Прытковой даадаг участогай коллектив тэдэнэй энэ уряа дэмжэхэ зуураа, бултадаа бэлэдхэл шадабаряа дээшэлүүлхэбди, хоёр-гурбан мэргэжэл шудалха гэжэ шиидээ һэн.

Эдэ хоёр участогай худэлмэришэдэй үүсхэл завод соо үргэнөөр дэмжэгдээ. Цехүүдэй, участогуудай коллективүүд социалис шэнэ уялга абанхай, гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллахын түлөө тэмсэдэг болонхой. Худэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гэһэн һанал бодолны, хүсэл эрмэлзэлынь партийн XXIV съездые нэрэтэй турэтэйгөөр угтаха хэрэгтэ зорюулагдана.

Ямаршье шэнэ үүсхэлэй удха шанар ехэ ааб даа. Үүсхэл гаргагшад түрүү ажалай жэшээ худэлмэришэдтэ харуулна, шэнэ амжалта туйлахыень уряална. Худэлмэришэн бүхэнэй хоёр-гурбан мэргэжэл шудалдаг ушар жэшээ абамаар хэрэг байхаһаа гаднa. экономическа талаараа ашагтай юм.

Механико-хабсаралгын энэ участок 70 хүнһөө бүридэнхэй. Гол түлэб электрослесарьнүүд ажалладаг. Хоёр-гурбан мэргэжэлтэй болохо үүсхэл гаргаһаар оройдоо 4—5 һара үнгэрбэ. Участогай бүхы худэлмэришэд гол мэргэжэлһээ гадна, электрогагнууршын, зариманиинь детальнуудые хабсаргагшын мэргэжэл шудалһан байна.

Ондоо мэргэжэл шудалха һуралсал цехтэ, сэхэ участогта эмхидхэгдэнхэй. Залуу худэлмэришэд дүй дүршэлтэй ахамад нүхэдтэ даалгагдажа, шэнэ ажалда дүршэнэ. Өөрынгөө ажалай гол уялга-һайн мэдэхэ бусад худэлмэришэдынь шэнэ мэргэжэлэй теоретическэ талыень шудалаад, хожомынь тусхай шалгалта баридаг.

Тус участогай А. П. Митюхинэй даадаг электрослесарьнүүдэй бригада электро-гагнууршын хоёрдохи мэргэжэлтэй болохо зорилго урдаа табяад, гурба һарын туршада шэнэ мэргэжэлэйнгээ теоретическэ талые шудалаа, тусхай шалгалта тушаагаа. Дүй дүршэлтэй гагнууршадай ажалтай танилсаһанай һүүлээр өөһэдөө гагнуури хэһэн юм. Эдэ детальнуудынь заводой лабораториде эльгээгдэжэ, бүхы талаһаа шалгагдаа. Дүүргэһэн ажалайнь хэр орёо байһаниинь, шанарынь хараада абтажа, шэнэ мэргэжэлэйнь разряд тэдэндэ олгогдоһон байна. Хоёрдохи мэргэжэл амжалтатайгаар шудалһан энэ бригадын гэшүүд цех соогоо эгээл түрүүлэн үшөө нэгэ, гурбалаа мэргэжэл — детальнуудта туслах хэмжүүр хэхэ, тэмдэг тавиха ажал шудалаа. А. К. Судаков хүтэлбэрилдэг коммунис ажалайгаар бригадын худэлмэришэд мүн гурбадахи мэргэжэлтэй болоо. Эдэ бригадын гэшүүд халаанайнгаа даабари саг үргэлжэ 120 процентһээ бага бэшээр дүүргэнэ.

Участогай ондоо бригада, худэлмэришэд гол түлэб хоёр мэргэжэлтэй болоо. Олонхи худэлмэришэдынь өөһэдынгөө дээшэлүүлһэн байна. Участогай бүхы худэлмэришэд 3-дахи, 4-дэхи разрядтайнууд. Һара бүрэн цехтэ үнгэргөгдэдэг «Мастер үдэр» ондоо мэргэжэл шудалаа, хүнүүдтэ тусхай диплом бэлэглагдана.

Шэнэ үүсхэлэй экономическэ талыень абажа харая. Хоёр-гурбан мэргэжэлтэй болоһон худэлмэришэд ажалайнгаа бүтээсэ раггүй ехээр дээшэлүүлээ. Дүй дүршэлтэй зэргээр абажа тодорхойлогдоо ажалайнь бүтээсэ 10 процентаар дээшэлһэн байна. Урда жэлэй дэйхитэй сасуулхада энэ жэ[illegible] ри олон двигательнүүдые заабарилха даабари цехтэ үгэгдэ[illegible] Дээшэлүүлэгдэһэн энэ [illegible] дүүргэхэ хоёр арга бии [illegible] Худэлмэришэдэй тоо олошоруулгаха, үгы һаа мэргэжэл шудалаа, дээшэлүүлһэнэй ашаар ехэ [illegible] дукци бүтээн гаргаха. Цехэй коллектив хоёрдохи аргыень [illegible] лэн абаа. Двигатель заһабарилгаа, хабсаралгын участогта [illegible] шаахаһаа гадна, түмэр замай [illegible] понуудта двигатель заһабарилгаа үгэхэ даабаринь мүн лэ ехэ [illegible] лоо. Энэ ажал аяар 80 процентээр дээшэлһэн юм.

Теэд хэдэн мэргэжэлтэй, [illegible] дын разрядтай болоһон худэлмэришэд орёо энэ даабари мүн [illegible] үлүүлэн дүүргэнэ. Продукци [illegible] шанар һайжаруулагдаа. Ахалагша нормо дүүргэдэггүй хүн эндэ [illegible] юм. Участогай залуу ставочник [illegible] гууд Владимир Косиков, Федор Соколов, Людмила Красноярова, Виктор Кузмичев токариин, фрезеровщигой, үрэмдэгшын мэргэжэл тэгшэ һайнаар шудалаа.

— Һайн бэлэдхэлтэй худэлмэришэдтэй ажаллахада хүнд ажал хэрэг урагшатай,— гэжэ участогай ахалагша мастер Роберт Измайлович хөөрэнэ. Худэлмэришэдэй тоо олошоруулагдаа гөөр урдынхиһаа һүрэгтэй [illegible] даабари дүүргэдэг болоодоо. [illegible] водой ондоо цехүүдэй коллектив [illegible] вүүд манай худэлмэришэдэй [illegible] хэлые дэмжэн, хоёр-гурбан мэргэжэл шудалжа байна.

Двигательнүүдые заһабарилгада элдэб ажал гарадаг, тоолгодохо, гагнуурын хэхэ хэрэгтэй болодог. Эдэ бүхы ажалай гарадаг участогай худэлмэришэд [illegible] тэдэниие дүүргэдэг болоо. Тиигэжэ ехэ саг алмагдана. Хэрэв худэлмэришэнэй үбшэлөө, [illegible] ралтада гараа һаа, сугтаа худэлдэг нүхэдынь тэрэнэй хэ[illegible] ажалые дүүргэнэ. Хоёр-гурбан мэргэжэлтэй байхадаа [illegible] һайнаар ондоо ажал хэжэ хэ[illegible] Локомотив-хабсаралгын цехтэ шахардуу байдалай тохёолдохо[illegible] электрослесарь, гагнуурша, [illegible] резчик мэргэжэлтэй болоо[illegible] Ю. Ф. Симонов тэндэ эльгээгдэ[illegible] туһаламжа хүргэһэн юм. Тэрэнэй хоёр һара соо ондоо цехтэ [illegible] лахада, нүхэдынь даабариие [illegible] дүүргэжэ байгаа.

Участогай коллектив партийн XXIV съездын хүндэлэлдэ ажалайнгаа бэлэг бэлдэжэ эхилэ[illegible]. Жэгдэ һайнаар худэлхэ, һайн шанартай продукци бүтээхэ, хоёр-гурбан мэргэжэл шудалха гэ[illegible] уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэ[illegible] байнхай. Үүсхэл гаргаһан худэлмэришэдэй хэлэһэн үгэ ажа[illegible] хоёрынь алгасалданагүй. «Гэ[illegible]дэгшэдгүйгөөр ажаллая, хоёр-гурбан мэргэжэлтэй болое» гаһан уряадаа хүрэмөөр ажаллана[illegible] байна.

С. БАРДАМОВА.

ОРОЛДОЛГЫН АША—ОЛОНОЙ МАГТААЛ

Нюргаар дундууршаг бэетэй, хараха янзада маряагаар яһала нюруу эхэнэр Залан һууринай үйлсөөр шангаханаар гэшхэлээд ябаадхидаг. Харгыдань дайралдаһан хүнүүд энэзбхилэн:

— Сайн байна, Тагзима Сабировна,—гэлдэдэг.

Энэмнай колхозой һаалишан Т. С. Закирова гээшэ. Жэл хахадай турша соо XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо һаалишанаар хүдэлхэ зуураа, тэрэ аймаг дотороо суутай, республика соогоо мэдээжэ һаалишадай нэгэн боложо шадаа.

Тагзима Сабировна нүхэртээ Татарай АССР-эй Мензелинскэ районһоо 1969 ондо манай Буряад орон зөөжэ ерэһэн юм. Тиигэжэ тэдэнэр аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд боложо ороод, хамтын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилэн байна.

Удааншье болонгүй тэдэнэй хүдэлмэришэ бэрхые нютагаархиишинь сэгнэжэ, хүндэлдэг болоһон юм.

Үнгэрһэн жэлэй юһэ һарын турша соо даалгагдаһан 17 үнеэн бүриһөө 2160 литр һү һааһан Тагзима Захирова ажахынгаа һаалишадай дунда эрхимлэһэн байгаа.

Даажа абаһан һаамхай үнеэдээ тэрэ зоотехнигэй дүримэй ёһоор харуулһалдаг, гдеэлүүлдэг, һаадагшье. Өөрынгөө нютагта нүхэр Закирова һаалишанаар хүдэлдэг байһан тула, эбэртэ босо мал хараходаа дүй дүршэлтэй, арга шадабаритай болоһон. Мүнөө тэрэ залуу һаалишадтаа һургаал заадаг, али болохоор туһалдаг байха юм.

Ойн баярай жэлдэ Т. Закирова бүри амжалтатайгаар хүдэлөө. Һү һааха жэлэйнгээ түсэбые август һарада дүүргээдэ, КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ зорюулжа жэлэй дуураһатар 10 тонно һү һааха уялга абанхай.

Холоһоо манда зөөжэ ерэһэн эдэ нүхэд Залан нютагта баяр дэлгэр, зон нүхэдтэй һууна. Тэдэнэр хорёо дүүрэн милтай, байраар дүүрэн бараатай болонхой.

Сэлэнгын аймагай түрүү һаалишадай нэгэн Т. С. Закирова эрхим ажалайнгаа түлөө Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна.

— Буряад орон зөөжэ ерэһэнэй бидэ огголон шаналдагүйбди,— гэжэ Т. Закирова ба тэрэнэй нүхэр Г. Шамсутдинов хөөрэлдэнэ.

Орон нютагтамнай холоһоо зөөжэ ерээд, тэдэнэй олзо омог ехэтэй, һайн түбхинэжэ һууһаниинь һайшаамаар.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. С. Закирова өөрынгөө гэр соо.

Авторай фото.

СОВЕТ АРМЕНИИН ТАБИН ЖЭЛ

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгын түгэсхэл

Эхиниинь 1-дахи

таллурги, хүнгэн ба промышленность, мэ ёноор хүргөөг-

эрдэмтэдэй, ин- болон хүдэлмэри- зохёон бии болгоһон хэрэгсэлнүүд ма- гадна, мүн хилын мэдээжэ болон- ческэ талаараа ар- зэбсэгжэһэн лэ- нуудай иимэ дээдэ продукци бүтээн- адаха байһаниинь Иимэ машинануу, ба приборнуудые университет нэгдэһэн юм.

Урдань армян арадай үсөөхэн лэ түдөөлэгшэд, тэрэ мүртөө Арменийнээ ондоо тээгүүр лэ һураже, дээдэ эрдэмтэй болохо аргатай байгаа һаань, харин мүнөө олохон оронуудай хүбүүд, басагад эрдэм мэргэжэл шудалхаяа энэ республикада ерэдэг болоо. Армениин Совет Социалис Республика мянган хүн бүхэндэ студентнэрайнгээ хүртэсын тоогой талаар олохон хүгжэнги капиталис оронуудые холо ахижа гаранхай.

Армян арад социализмын ашаар тогтоогдоһон ниитын шэнэ ёно гуримда, аха дүү совет арадуудай туһаламжада түшэглэн, эрдэм соёл хүгжөөхэ хэрэгтээ гайхамшаг амжалтануудые туйлаа. Армени догор мүнөө эрдэм шэнжэлгын гүү шахуу эмхи зургаанууд хүдэлмэрилнэ. Эндэ теоретическэ механикын, химиин ба геологиин имагта шухала асуудалнууд, тэрэшэлэн биофизикэ, кибернетикэ гэхэ мэтэ мүнөө сагай эрдэм ухаанай шэнэ шэглэлнүүд амжалтатайгаар шэнжэлэгдэн хүгжөөгдэнэ.

Республикын научна олон коллективүүдэй, нэн түрүүн Бюраканай астрофизическэ обсерваториин коллективэй, туйлалтануудаар Совет Армени, манай бүхы орон омогорхохо ёноороо омогорхоно. Энэ гайхамшаг научна центрые элитэ ехэ эрдэмтэ, Социалис Ажалай Герой, Армениин ССР-эй Наукануудай академиин президент нүхэр Амбарцумян толгойлно. Научна союзуудэй ураскоорондын Советэй президентын тушаалда һаяхан тэрэ дахинаа һунгагдаа гэжэ хэлээ. Тэрэнэй дурладаг астрономиин зарим үгэнүүдые хэрэглэжэ хэлэбэл, академик Амбарцумянай нэрэ совет болон дэлхэйн наукын огторгойдо тон томо мүшэн шэнгеэр яларна гээд батаар хэлэжэ болоно.

Армениин социалис культурын үндэр туйлалтанууд тухай республикын олон элитэ ехэ уран зураашад, уран зохёолшод болон артистнуудай нэрэнүүд мүн лэ тодоор гэршэлнэ.

Мүнөөнэй уран зурагай гайхамшаг мастер Мартирос Сарьян гэгшын нэрэ эндэ дурдалтай. Энэ элитэ ехэ уран зураашын выставкэ хараһан хүн бүхэн омог сэхэтэй, хүсэн түгэлдэр, гоё һайхан хизаар болохо Совет Армениие магтан дуулаһан бодото искусстватай танилсажа, һайндэрэй мэдэрэлээр нэбтэрэн ошодог юм.

Зориг түгэлдэр, национальна үгүй гүнзэгы аад, совет болон дэлхэйн хүгжэмэй культурын түрүү туйлалтануудые бэедээ шэнгээһэн Арам Хачатурянай хүгжэмэй зэдэлээгүй булан тохойе мүнөө манай совет элдин Энэ орон соо олохонь бэрхэтэй ха.

Манай парти совет зохёолшо интеллигенциде ехэ хүндэтэйгөөр хандадаг байгаа, хандажа байна. Общество дотор бэелүүлхэ үүргөөе, тэрэнэй үмэнэхи харюусалгаа гүнзэгыгөөр мэдэрдэг, манай түрүү социалис искусствые ёнотоор түлөөлдэг, бүтээһэн бүхы зохёолнуудаараа коммунис үзэл бодолоор нэбтэрүүлэн батадхадаг литературын, искусствын ажал ябуулагшадые манай парти үндэрөөр сэгнэдэг юм. Тэдэнэй түхэл маягаараа национальна эрхим зохёолнууд дэлхэйн үйлэ хэрэгүүдые ангиин тала баримталан харадаг, партийна шэнжэтэй, гүнзэгы социалис удхаар нэбтэрһэн байдаг.

Нүхэдүүд, имагта иимэл зохёолнууд бодото арадай шэнжэтэй болодог, бүхы совет хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэндэ дүтэ, үнэтэй сэнтэй баялиг, манай ороной бүхы арадуудай ниитын туйлалта гажэ хүлеэгдэн абтадаг юм. Имагта иимэл зохёолнууд Советскэ Союзай аха дүү арадуудай соёл культурые бодото дээрэнь баяжуулдаг байна.

Нацинуудай һалбаран хүгжэлгэ хадаа национальна талаараа амяарлалгын, холодолгын замаар бэшэ, харин социалис нацинууд болон арадуудай аха дүүгэй бүлэ соо дааһануудые эгээн үнэтэй шухаг зүйлнүүд гэжэ хадагалдаг байгаал. Теэд тэдэнэр эдэ хуудаһануудаа уншажашье шадахагүй байһан юумэл.

Совет засаг лэ тиимэ арга боломжо эдээндэ олгоо. Совет засаг лэ ажалша армянинуудые хэтэ заяанай барга харанхы — үзэг бэшэг мэдэхэгүй байдалһаа хахасуулаа. Гараараа бэшэһэн тэдэ дэбтэрнүүдһээ гадна, мүн Армениин соёл гэгээрэлэй бүхы баялигые арад түмэнэй шадабари болгоо.

Арменидэ Совет засагай илаһан дары республика доторхи түрүүйнын дээдэ һургуули — Ереванай гүрэнэй

АХЫН АЙМАГТА

АРАДАЙ СҮҮДҮҮДЭЙ ҺУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭЛ

Аймаг дотор энэ хүдэлмэридэ бэлэдхэл түлэг дундаа. Аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэриин ёһоор, Ахын аймагай арадай судьяе һунгахын тула һунгуулиин 11 участок байгуулагдаа гэжэ аймагай хэблэл тунхаглаа.

ҮРГЭН ЭКРАНТАЙ КИНО

Агуу Октябриин 53 жэлэй ойн үдэрнүүдтэ Орлик тосхоной-мнай культурын «Саяны» гэжэ байшанда түрүүшынхеэ үргэн экрантай кино харуулагдаба. Эдэ үдэрнүүдтэ «Далеко на Западе», «Бурьян» гэһэн кинокартинануд аймагай ажалшадые һонирхуулаа.

— Үргэн экрантай кино харахые хүсэгшэд олоороо ерэнэ,— гээд аймагай киносетиин директор В. С. Борбуев хэлэнэ.

ЯАРМАГ БОЛОБО

Тэдэгэн аймагай эд хэрэглэгшэд яармаг үнгэргэжэ, нютагайнгаа арад зондо элдэб янзын эд бараа, хубсаһа хунар наймаалһан байна. Яармагта тосхоной ажалшад олоороо хабаадалсаба. Яармагай болоһон үдэр 17 мянган түхэригэй эд бараан худалдагдаһан байха юм.

СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА ҮДЭШЭЛГЭ

Залуу хүбүүдээ сэрэгэй албанда мордохуулгада зорюулагдаһан баяр ёһололой үдэшэ ВЛКСМ-эй райком һаяхан үнгэргэбэ. Һонирхолтой энэ уулзалгые ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Д. Дамбуев нээжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша, «50 лет Октября» колхозой партийна организацийн секретарь нүхэр Марзаевта үгэ үгэбэ. Б. М. Марзаев эдир хүбүүдтэ сэрэгшын хүшэр аад, хүндэтэй зам тухай хөөрэжэ үгэбэ. Эхэнүүдэй зүгһөө госстрахай худалмэрилэгшэ Н. Н. Дамбаева, басагадай—Д. Сотникова гэгшэд үгэнүүдые хэлээ.

Хүбүүдтнай сэрэгэйнгээ алба һайн дүүргажэ, эхэ, эсэгэнэрэйнгээ нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахабди гэжэ сэрэгэй албанда мордогшод түгэсхэлдөө найдуулһан байна.

Вл. ГАЛСАНОВ.

«Байгал» порт! Энэ нэрэ һүр жабхалантайгаар дуулдадаг. Юундэб гэхэдэ, өөрөө «алдарта далай» хүндэ хүсэ шадал бэлэг болгоо барихадаашье болоо, үгышье һаа, хүн бүхэн Севастополь, Кронштадт болон Владивостогые мэдэдэг байбашье, энэ гүн удхатай нэрые тон үсөөн дуулаһан байхадаа магад лэ.

Зунай түрүүшын һарада иншэ ерээ һаа нүрагтүй дээрэ. Энэ үедэ олохон суднануд причалайнгаа дэргэдэ үшөөл зогсоһоор лэ байдаг: капитануд һанаа зобонгёор иншэ тиишээ яарана, командануд сэдьхэлээ ханан сэнгэнэ, шухала хэрэгтэй зүйлнүүдые бэлдэнэ, суднануудаа шалган, һүүлшын эбдэрхэйнүүдые заһана. Эдэ үдэрнүүдтэ бултадаа далайгаа хүлеэшэнхэй, портын шэнжэ альган дээрэ байһандал харагдана. Гэбэшье эндэхи бухы юумэ хёрхоор адаглан хараха хэрэгтэй.

Бухы пароходуудай, катернуудай хойно хойноһоо һубарилдан ошоходонь, юрын лэ заахан тосхон үлэхэ гээд һанаад үзэгты даа. Түмэр харгын рельснүүд тэрэнэй хоёрдохи үүргэ дүүргэдэг байпыень һануулна. Хэзээ нэгэтэ эндэ станци байгаа. Энэ станци мүнөө хуушанай түүхэ-бэшэг шэнги хүнэй һанаанда ородог.

Мүнөө порт болонхой. Эндэ БЭУ—«Байгалай ашаглалгын участок» байрланхай. Степан Макарович Крейда тэрэнэй начальниграар хүдэлнэ. Тэрэ залуу, 30-аад наһатайшье һаа, яһала һүрөө, тэйгөөр бэеэ барижа ябана. Энэнь яһала ойлгосотой: Байгалай хатуу шэрүүн уларил үхибүүн занда дурагүй бшуу.

Эндэ залуу олохон хүнүүдэй харюусалгата хүтэлбэрилхы тушаалнуудые эзэлжэ байһыень адаглангүй байхын аргагүй. Зүүн Сибириин гол мүрэнэй пароходствын начальник Леонид Андреевич Фролов залуу уһан замшадта дуратай, тэдэниие дэмжэдэг юм. Наһажаал коммунистын холын хараа бодол аша үрэеэ харюулаа. Үбгэн буурал Байгал дээрэ үнинһөө хойшо хүдэлһэн боцмануд залуу капитан хүбүүд тухай хүндэтэйгөөр хэлсэдэг.

Жэшээнь, сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь Виктор Трофимов болон Виктор Вчисло гэгшэдые хүндэлжэ, «Витя-Витек» гэжэ нэрлэдэг юм. Нэгэтэ газетын фотокорреспондент ерэжэ, «эрхим түрүү хүбүүдэйтнай гэрэл зураг буулгажа абаха хүсэлэнтэйб» гэбэ.

— Хоёр хүбүүд, ажаһуудаг,— гэжэ тэрээндэ хэлэбэ.

— Эрхим бэрхэ хүбүүд даа: 16-тайдаа флодто хүдэлхэеэ ерээ һэн. Мүнөө тэдэнэр 20 наһатайнууд. Курса дүүргээд, «БОР-нуудта»—нуурай-мүрэнэй буксирнуудта штурманаар хүдэлхэеэ ошохо.

Хоёр Витиин дүрэ зурагаа абхуулхые арсалта хээшье һаань, «Водный транспорт» гэжэ газетэндэ барлагдаһан гэрэл зурагта хүбүүд энеэдэтэй һониноор буулгагдашаһан байгаа. Эдир залуунууд.

Гэбэшье портын хүбүүд «Витя-Витек», гурбан корабльнуудай капитануд Борис Кузнецов, Виктор Демин, Всеволод Быков шэнги болохые хүсэнэ. «Александр Невский» гэжэ нуурай-мурэнэй буксирнуудые жолоодон хүтэлнэ. Үбгэн буурал Байгалай зэрлиг дошхон ааша мэдэдэг хүнүүд залуу капитануудые хүндэлэнгүй байжа шадахагүй.

Байгалай морягууд хүсэн түгэс, хүдэр бэетэй зон байха ёһотой гэжэ олонхид бодомжолдог. Гэбэшье эдэмнай эгээлэй юрын хүнүүд лэ. Бэеэ барижа ябахыень далай һургадаг. Магад, эгээл иимэһээ Борис Кузнецов үсөөн үгэтэй байжашье болоо. Тэрэ «Кооперация» гэжэ арктическа дизель-электроходой капитанай туһалагшаар удаан саг соо ажаллаа. Юхан Смуул «Ледовая книга» гэжэ сууда гараһан номойнгоо хэдэн хуудаһануудые тэрээндэ зорюулһан байгаа.

«Байгал» порт ямар бэ? Зунай богонихон һүниин үнгэрэн ошоходо, ажал хүдэлмэри бурьялжа эхилнэ. Теплоходуудай хахасалгын дохёонууд үгтэнэ, портын кранууд модо, талха, саахар, зэр зэмсэг болон бусад зүйлнүүдые баржануудта ашаална.

Портһоо гараһаар таба хоноод лэ «Комсомолец» гэжэ пароход һөөргөө тэхэрин ерэдэг. Хоёр хахад сүүдхын туршада Нижне-Ангарск хүрэхэ, мүн лэ эды шэнээн саг соо һөөргөө бусана. «Комсомолец» гэжэ пароходые портдо хододоо хүлеэжэ байдаг. Катернуудай морягууд, буксирнуудай командануд, уһан замшадай һамгад, холын замда түхеэрһэн аяншалагшад тэрэниие угтажа байдаг. «Комсомолец» хадаа Байгал дээрэ ори ганса пассажирска судна болоно. Гэбэшье хуушарһан пароход, зүнтэглэһэн морин эрдэнидэл адли, албаяа яаралгүйхэнөөр дүүргэнэ.

Тэрэ үүр хираалха үеэр портдо хүрэжэ ерэдэг. Үглөөнэй 10 сагта «Комсомолец» соляркаар цистернэнүүдээ дүүргэхын тула түлишын газарта ерэжэ зогсодог. Удэ багта тэрэ аяншалагшадые, пассажирнуудые палуба дээрээ абадаг юм. Командын мэдэлдэ багахан саг үгтэнэ. Замдаа гүхеэрхэһээ гадна, түрэлхидтөө, ханинартаа бэшэг бэшэхэ хэрэгтэй. Гэр бүлэтэйшүүл богонихон сагаа гэртээ. үхибүүдэйнгээ хажууда үнгэргэхые хүсэдэг...

Удэ багта «Комсомолец» суднын мотоор хүдэлжэ эхилдэг. Адам Могилев жолоодоо зогсодог юм. Эндэ мэргэжэл шадабари, һэримжэтэй нарин байлга хэрэгтэй. Танхойн причалда зогсолто хэхэдэ, Ойхон аралай үүдэ руу ороходо, Адам рульдаа баһал зогсодог. Энэ үедэ тэрэниие танихын аргагүй болошодог. Хошонгууша хөөрүү, согтой хүхюун байһанаа тад хубилжа, хатуу шэрүүн, бодомжотой нарин болошодог юм.

«Комсомолец» хонгёо наринаар дохёо үгэнэ. Дүтэ шадар оршоһон хада уулануудһаа сууряан зэдэлжэ, энэ хуушарһан судна Байгалай нюрууе хаха эсхэн, замдаа гарадаг юм. Удэшэгшэд гү, али портын хүдэлмэришэд эрьедэ үлэхэ, Омолиин тоһо шэнгэшэһэн брезент хүүртигтэй үбгэжөөл причалдахи бревно дээрэ һууна. Портдо энэ үбгэжөөл эгээн лэ хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн гэхэдэ алдуу болохогүй, «Комсомолец» суднада кочегараар хүдэлһэн Иван Ермолович Кизяев (зоной дунда Ермолыч гэжэ нэршэһэн) рейс бүхэндэ эндэ ерэжэ, суднаяа үдэшэдэг.

Ермолыч нюдэёэ онилгон, эрьедэ дүтэлжэ ябаһан катерые шэртэн харана. Киностудиин операторнууд һаяхан эндэ хүдэлөө. Тэдэнэр эндэ гурим журам татахыень Ермолычые гуйһан байгаа. Тиихэдэнь Ермолыч долгёор эрьедэ гаргагдаһан модоной холтоһо, мүшэр намаа гурбан үдэрэй туршада сэбэрлэһэн, шэнэ һарабша бариһан байха юм. Эдэ бухы ажалайнь түлөө тэдэнэр мүнгэ түлэһэн байна.

— Ариг сэбэрэй түлөө мүнгэ түлэхэ болоо һаань, хэды ехэ зөөри хэрэгтэй гээшэб? Энеэдэтэйл зон байна даа,—гэжэ Ермолыч наада барингяар хэлээ һэн.

— Манай «Байгал» портые, эндэ ажаһуургшадые холоһоо элирүүлэн таниха ёһотой...

«Байгал» порт ямар бэ? Омог дорюун, үзэсхэлэн һайхан портдо ажаллажа эхилһэн хүн бүхэн Владимир Николаевич Бронниковтой уулзадаг юм. Портын мэргэжэлтэдэй таһаг начальник ажалда орохоёо ерэпэн хүн бүхэниие хүндэмүүшэ халуунаар угтажа, портынгоо түхэл шарайтай, ажал хүдэлмэритэй танилсуулдаг.

Медпунктда хон-жэн. Морягууд эндэ хоморой айлшад юм. Шэнэ хүнүүд татабаряагүйгөөр медицинскэ шалгалта гарадаг, теэд заримдаа нимэшье ушар болодог.

— Би далай дээрэ ажаллаха дуратайб! Нэгэ жаа хатуу шэхэтэй байһандаа гэмтэй бэшэлби!— гэжэ хүбүүн врачай урдаһаа гуйнгяар хаража, нюдаргаа зангидан алдана. Урмаа хухарһандаа өөртөө уураа хүрэнэ. Тиин врачай арсалта хэһэн үгэнүүдые бэшэхыень сабшалаагүй нюдөөр шэртэнэ.

Хуниие харамсааралл, Бронников ямар хүн бэ гэжэ гансата мэдэдэг. Тэрэ хүнэй гол шэнжэ шанарые үнихэнэй таажа һуранхай. Портдо хүдэлмэришэд хэрэгтэй. Гэбэшье жааханшье дутагдалтай хуниие ажалда абажа болохогүй бшуу. Инструкци нарин нягтаар сахиха хэрэгтэй. Теэд ажабайдалые баһал алгасан гарахын аргагүй юм.

Тэдэнэр хамтадаа пирс дээрэ гарана. Баһал суттаа эндэ зогсоһон корабльда ерэнэ. Нэгэ хэдэхэн минутын үнгэрһэн хойно капитан хүлеэшэһэн хүбүүн тээшэ хараһан бэеэрээ, зүбшөөлөө үгэжэ, толгойгоо дохино.

Үшөө нэгэ найдамтай хуниие порт абаба. Тэрэнэй найдамтай байһанда маргаһанай үлүү: «Бронниковой этигэл», «Бронниковой шалгалта» юунһээшье үлүү үнэмшэлгэ гээшэ. Юрэдөөл, абаһан хүнүүдынь хаанашье худэлхэдөө, этигэн найдаһан хүнэйнгөө урмыень хухалаагүй юм.

«Байгал» порт!—тэрэ ямар бэ? Тэрэ хүдэр дорюун, хүнэй сэдьхэл бодолдо эрхэ бэшэ дурасхаал үлөөдэг. Харин хахасаха сагай ерэхэдэ, тэрээн тээшэ, иимэ дүтын болоһон причал руу, холо саагуур ёдойлдоһон мачтануд руу эрьежэ харангүй холодохын аргагүй.

Дүтынгөө хүнүүдтэй хахасажа байһандал болохо. Ханинартаяа хахасалгын үедэ урданьшье уйдхар түрэдэг байһан, баһа хойшодоошье тиимэл байха. Теэд уйдхар гунигай һүүлээр баяр гэжэ байдаг ха юм. Энэнь уулзалгын баяр юм. Тиин үгэеэ улам гүнзэгы удхатай болгон, ингэжэ амаршалнаб.

— Амар мэндэ, урин дулаан причал! Амаршалнаб шамайе. Корабльнуудшни замай һалхлар хододоо туугдажа ябаг лэ! Байгал, шамтай хахасахамни бэрхэтэй! Тиимэл хадань ингэжэ хэлэнэб: «Уулзатараа баяртай!»

В. ХАРАХИНОВ.

Республикын А. М. Горькийн нэрэмжэтэ библиотекэ соо үдэр бүри хэдэн зуугаад хүн сугларна. Тэдэнэй зариман дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудай студентүүд, нүгөөдүүлынь элдэб мэргэжэлтэй уншагшад болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотекын уншалгын зал соо, уншагшад хэрэгтэй номуудаа шэлэн абана.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

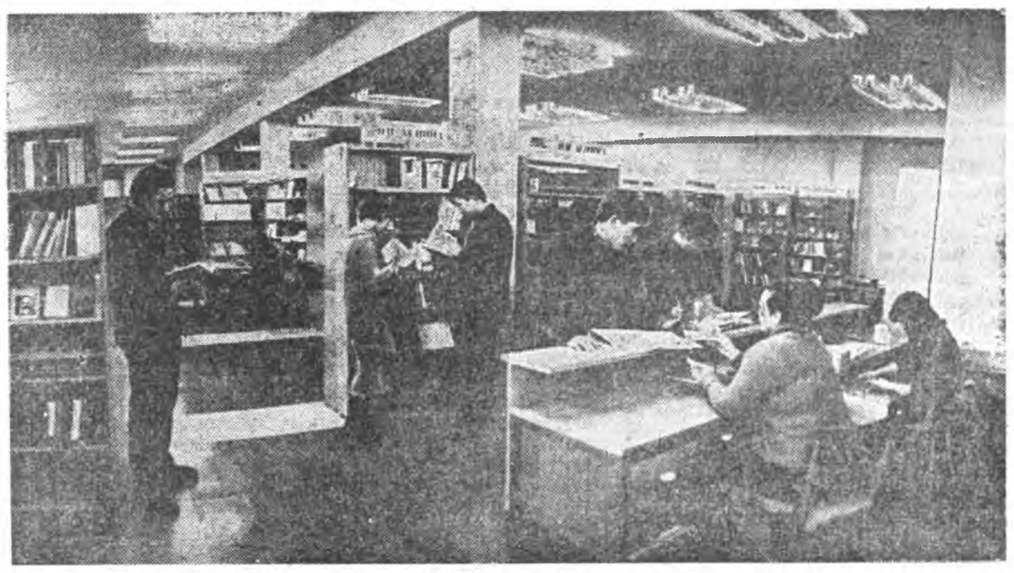

ХАШАРТАЙ ХАРА СУУРГА

Өрод тосхондохи магазинай үүдэндэ хара суурга үлгоотэй байхань хашартай болошоо. Энэ магазинай наймаалагша Фая Шалатдинова өөрынгөө дураар ажаллана хаш. Үдэртөө муугаар хүдэлхэһөө гадна, һүниндөө зарим хүнүүдэй хүсэлөөр арынгаа үүдээр архи үгэдэг байха юм. Магазин соогоо ариг сэбэрые тон муугаар сахина.

Тус магазинай худэлмэри һайжаруулхын тула Хэжэнгын аймпотребсоюзай правлени дары түргэн таатай хэмжээ абаха ээрэгтэй.

Р. МУНКУЕВ.

Хэжэнгын аймаг.

ШЭНЭ БАЙРАДА ТҮБХИНЭБЭ

Үншэн үхибүүдые хүмүүжүүлдэг Хяагта городтохи байшан һаяхан шэнэ байратай болобо.

Шэнэ байрыень толлолгын баярай суглаан дээрэ аймгуйсэдкомой түрүүлэгшэ П. Б. Бардонов амаршалгын үгэ хэлээ.

— Үхибүүдые хүмүүжүүлэгдэ манай парти, правительство ехэ анхарал хандуулна. Таанад һайн һуража, эрдэм бэлиг шудалжа, Эхэ орондоо туһатай хүнүүд болохо ёһотойт. Ашаглалгада үгтэһэн байрынтнай хоёр дабхар шэнэ гэр хадаа таанадта Ленин багшын ойн баярай жэлэй бэлэг болоно гээшэ,—гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Үхибүүдэй хүмүүжүүлэгдэдэг шэнэ байшан һаруул, уужам библиотекэтэй. Уншалгынь зал соо шэнэ мебель табяатай. Столово, амарха таһаг гэхэ мэтэ хуу тэндэнь биш.

Эндэ хүмүүжүүлэгдэжэ байһан үхибүүд аха нүхэдтэеэ хамта байра байдалаа шэмэглэнэн, уран һайханаар зоёоһон, портредуд болон фотомонтажнуудые тааруу зохидоор ханаараа үлгэнэн байна.

Тиигэжэ хамаг юумэеэ эмхи гуримтай болгоод, шэнэ байрынгаа толлолгондо олон айлшадые уряа. Уряалаар ерэнэн айлшад үхибүүдые шэнэ байраарнь амаршалжа, тэдэндэ үнэтэ бэлэгүүдые барюулһан байна.

Эндэ хүмүүжүүлэгдэжэ байһан үхибүүдэй зүгһөө Саша Горяков баяр баясхалангай үгэ хэлэхэ зуураа, һайн һураха, хүгшэн аба, эсэгэнэрэйнгээ сухаришагүй халаан болохо тухайгаа сугларгшадые найдуулаа.

Хүүгэдэй шэнэ байра толлолгын баярай үдэшын түгэсхэлдэнь концерт харуулагдаа.

С. КЛИМОВ.

ХИЛЬЫН САНАНАГАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ ТУШАА ДЭЛХЭЙН ХЭБЛЭЛ ЮУН ГЭЭД БЭШЭНЭБ

Совет Армениин, Армениин Коммунис партиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдан, Ереванда болоһон баярай заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ хариин хэблэл, радио, телевидениг үргэнөөр толилно. Тэрэ үгэ соо мүнөөнэй уласхоорондын байдал гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдээ, дэлхэйн социалис ороноуудай дүүргэдэг шиидхэхы үүргэ тусгаар тэмдэглээ гээд социалис ороной газетэнүүд тэмдэглэһэн байна. Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү американ хорото шэнэ ябуулганууд-ые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин буруушааһанда баруунай хэблэл анхаралаа хандуулна. Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал зөөлэрүүлгэдэ түһалхаар Советскэ Союзай эрид шиидэнги байһан тухай Л. И. Брежневэй үгэ соо хэлэгдэһые Европын хэблэл онсолон тэмдэглэбэ.

ВАРШАВА. Польшын газетэнүүд бултадаа Л. И. Брежневэй үгын найруулга толилбо. «Табан жэлэй даалгабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Социализмын аша туһые хамгаалга, эбтэйгээр зэргэ оршон байлга, Европодохи байдалай һайн тээшээ хубилалта» гэһэн гаршагууд доро «Трибуна люду» газетэ Л. И. Брежневэй үгэ толилһон байба.

Экономическа болон оборонио хүсэ шадалдаа түшэглэһэн Советскэ Союзай гадаадын политика—СССР-тэ коммунизм байгуулха, социализмын бүхы ороноуудые амжалтатайгаар хүгжөөхэ зохид байдал хангагша айхабтар ехэ хүсэн мүн, тэрэнь бүхы дэлхэйн эб найрамдалда, урагшаа дабшалтада түһалдаг гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин үгэ соо эли тодоор хэлэгдэбэ гээд Польшын хэблэл бэшэнэ.

СОФИ. «Совет арадуудай эбдэршөгүй социалис союз», «КПСС-эй ба Совет үрэнэй политика—Ленинэй һургаалай бэелэл»—гэһэн гаршагууд доро Болгариин газетэнүүд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй үгые түрүүшынгээ нюурта толилно.

Гадаадын политикын ленинскэ гол ёһодо Советскэ Союзай үнэн сэхэ байһыень, социализмын аша туһа хамгаалжа, арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэдэгыень, империалис ээрэхэг түримхэй ябуулгада, национальна ба социальна талаараа сүлөөрхын түлөө тэмсэгшэ ороноуд ба арадуудта Советскэ Союзай үзүүлдэг туһаламжые газетэнүүд тусгаар тэмдэглэһэн байна.

ПРАГА. Американ авиациин ДРВ-дэ хорото добтолго хэжэ байһые Л. И. Брежнев эрид буруушаагаа гэжэ Чехословакиин газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Ниитэ Европын зүблөө үнгэргэхэ тухай дурадхалые Европын олонхи үрэнүүд найшаалтайгаар угтаа гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин үгые хэблэл тусгаар илгажа харуулна.

Социализмын аша туһа хамгаалга арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэл дэмжэлгэ, үрэнүүдэй эбтэйгээр зэргэ оршохо гэһэн ёһо шууд хамгаалга, арадуудай хоорондохи эб найрамдал ба хани барисаа бэхижүүлгэ совет гадаадын политикын гол удхань болоно гэжэ Л. И. Брежневэй үгын удха найруулха зуураа, Чехословакиин радио тусгаар тэмдэглэбэ.

БЕРЛИН. «Мүнөө үеын шиидхэхы хүсые—дэлхэйн социалис системые бэхижүүлхын тула хамаг ороддолгоёо гаргаха» гэһэн гаршаггайгаар Л. И. Брежневэй үгые «Нойес дойчланд» газетэ толилбо.

КАИР. Каирай олонхи газетэнүүд Л. И. Брежневэй үгын гадаадын политическэ бүлэгтэ анхаралаа тусгаар хандуулна.

Израилиин ээрэхэг түримхэй дайнай хойшолон усадхахын түлөө араб арадуудай тэмсэлые эб найрамдалда дуратай үрэнүүд улам ехээр дэмжэдэг болонхой гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин үгые «Аль-Ахрам» газетэ тусгаар илгажа тэмдэглэбэ.

ЛОНДОН. Европо түбидэхи байдал һайн тээшээ хараа байса хубилна гэһэн үгэнүүдһээ эхилэн, Ереванда Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын найруулга Англиин газетэнүүд толилбо. Совет—Баруун Германиин, Польшо—Баруун Германиин договорнуудай, Франциин Президент Помпидугай Советскэ Союзһаа ная ошоһоной удха шанарые газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Баруун Берлин тушаа зарим асуудалнуудые шиидхэбэл, Европодохи байдал гуримшуулхада нилээд һайн болохо һэн гэһэн Л. И. Брежневэй мэдүүлгые «Файмс», «Файнэншл таймс», «Дейли телеграф» газетэнүүд тусгаар тэмдэглэһэн байба.

ПАРИЖ. Вьетнамай Демократическа Республикые американ авиациин дахинаа бомбодожо эхилһые шууд буруушааһан газарые, вьетнам арадай тэмсэлые Советскэ Союзай хүсэдөөр дэмжэжэ байһан тухай мэдүүлгые Л. И. Брежневэй үгэ сооһоо тусгаар илгажа, Парижай газетэнүүд толилбо. Тэдэнэй онсо тэмдэглэһэн үшөө нэгэ асуудал гэбэл—Европодохи байдал һайжаруулгада туһалха гэжэ Советскэ Союзай эрид шиидэнги байлгань болоно.

НЬЮ-ЙОРК. Вьетнамые американ авиациин дахин добтолжо эхилһэн тушаань Л. И. Брежнев эгээн лэ шангаар хэлээ гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Сүүдлэхэ бэлэдхэл хэгдэнэ

ПАРИЖ. (ТАСС). 16 баск антифашистнуудые сүүдлэхэ сэрэгэй трибунал декабриин 3-да Бургосто болохоёо байна.

Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, аюулгүйн шанга хэмжээнүүдые Бургосой засагаархид абаһан байна. Сүүдэй байшангые, сэрэгэй олон гэр байшангуудые полициинхид һахижа байха юм. Сэрэгэй трибуналай состав соносхогдобо. Тэрээнэй түрүүлэгшээр Бургосто байдаг бронетанкова полкын командир полковник Мануэль Ордовас гэгшэ томилогдобо.

СОЦИАЛИС ПАРТИИН СЪЕЗД

ТОКИО. (ТАСС). Японой социалис партиин ээлжээтэ съезд Токиодо нээгдэбэ.

Гурбан үдэрэй турша соо съездын 400-гаад делегат партиин хойшодоо ябуулха ажалай хараа шэглэл зүбшэн хэлсэхэ, хүтэлбэрилхы органуудые һунгаха байна.

ЧИЛИИН ЭКОНОМИЧЕСКА ПРОГРАММА

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чилиин гүрэн капиталис хүгжэлтын замые арсана. Тэрэнэй правительство национальна экономикын хүгжэлтые социалис зам худар оруулха юм гээд шэнэ правительствын экономическа программа тухай национальна конгресстэ хөөрэжэ үгэхэдөө, Чилиин финансын министр Америко Соррилья мэдүүлбэ.

Тэрэ программын ёһоор, эзэдэй уурхайнууд, энгэй банкнууд, худалдаа наймаан гүрэнэй мэдэлдэ абтаха, аграрна реформо бэелүүлэгдэхэ, худалмэргүйдэлгэ хороогдохо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэхэ гэжэ министр мэдээсэбэ.

„ХҮНЭЙ ЗҮРХЭ" ТАБЮУЛЬААР ХОЁР ЖЭЛ БОЛОБО

ПАРИЖ. (ТАСС). «Хүнэй зүрхэ» табюулһаар хоёр жэлэйнгээ ойе француз Эммануэль Витриа гэгшэ һайндэрлэбэ.

Марсель хотын Санториин клиникэ соо 1968 оной ноябриин 27-до тэрээндэ операци хэгдэһэн байгаа. Автомобильна гэмтэлдэ дайрагдаһан 20 наһатай солдадай зүрхэн энэ хүнэй сээжэ соо хоёр жэлэй турша соо сохилжо ябадаг юм.

Бухы дэлхэй дээрэ 170 хүндэ ондоо хүнэй зүрхэн табигданхай гэһэн тоо мэдээн толилогдоһон байна. Теэд тэдээнэй ороидоо 20-нь мүнөө дээрээ амиды ябана.

51 наһатай тэрэ Витриа тон журамтайгаар, эдэбхитэйгээр ажаябадаг. Углөөгүүрнь хүнгэн зарядка эрхэ бэшэ хэдэг, агаарта гаражa ябадаг. Гэхэтэй хамта недели бүхэн клиникэдэ ошожо харуулдаг.

МОНГОЛЫН ЭРЭЭДЭЭ ЭЭШ...

ХУБИСХАЛТА ХЭБЛЭЛЭЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Монгол Арадай Республикэ... ажалшад хубисхалта хэблэлэй... 50 жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар ёһолон тэмдэглэбэ.

Д. Сүхэ-Баатар түрүүтэй Монголой хубисхалшад Ородой коммунистнууд болон Коминтерн... тулөөлэгшэдэй сэхэ туһалалтайгаар табин жэлэй урда... 1920 оной ноябрин 10-да «Монголун үнэн» гэжэ газетэ... түрүүн Эрхүү хотодо гарг... юм. Тиигэжэ Ленин багшын... мэргэн һургаалые ажалшан... мэндэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүу... хурса зэбсэг — «Монголун үнэн» газетэ анхан удаа ниитэлэг... олон жэлдэ колониальна... тада байһан Монгол ороно... ехэ Октябриин гэрэл туяа... руулһан, Монголой хубисхалтын... хэблэлэй эхин түрүүшын... бадаруулһан түүхэтэй.

Монголой хубисхалта хэблэлэй... түрүүшын хараасгай — «Монголун үнэн» газетэ Монголой... ной ажалшан арадта Октябриин... сүлөөрүүлхы үзэл сурталые... хөөн дэлгэрүүлжэ, 1921 онд... орон дотор арадай хубисхалта... илалтые хангалсан, Монголой... революционно партиин дайшалт... хурса зэбсэгынь болоһон байна.

Монголой хубисхалта хэблэлэй... 50 жэлэй ойн баяр бухы... доторнай үргэнөөр ёһолон тэмдэглэбэ. Энэ һайндэртэ «Правда» газетын урялаар «Правда», «Известия» газетэнүүдэй, ... эй Журналистнуудай холбоо... Журналистнуудай уласхоорондын эмхиин, мүн аха дүү... лис ороноуудай: Болгариин, Венгриин, Германиин, Кубын... шын, Румыниин, Венгриин, Чехословакиин, Югославиин... нис болон ажалшанай партиин... түб газетэнүүдэй түлөөлэгшэ... Франциин Коммунис партиин... ган «Юманите» газетын... лэгшэ хабаадалсаһан. Монгол журналистнуудай II съездэ... баадалсаһан байна.

Баярай хуралые МНРП-ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн... кандидат, ПК-гай секретарь Б. Лхамсүрэн оролто үгэ хэлээ... пээгээ. Монголой хубисхалта... лэлэй 50 жэлэй ой тухай... хэл «Үнэн» газетын главная... дактор Ц. Намсарай хэһэн... юм.

Монголой түрүүшын... хэблэл «Монголун үнэн» газетэ... һээ эхи абаһан монголой... халта хэблэл хадаа, прол... интернационализмын... тугые үндэр дээрэ мандуу... юртэмсэ дээрэ эб найрамдал... гуулхын түлөө, ажалшан... түмэнэй эрхэ сүлөөгэй... арадуудай бэеэ даанхай... илалтын түлөө эрэлхэг... тайгаар тэмсэжэ байна... элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Б. ЦЭРЭНДАШ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: «... тойл туһаламжа»—түрүү... «КПСС-эй XXIV съездын... лэлдэ» гэһэн ниитэ гаршаг... толилогдоһон материалнуу... ванда болоһон сэрэгэй... ТАСС-ай һүүлшын мэдээсэ...

Хоёрдохи хуудаһанда: «... мунистнууд нэмэжэ хэлэбэ»... Н. Ефименкын статья. «Тон... хыень олобол» — А. Кукли... статья. Түрэл өрөн дотор.

Гурбадахи хуудаһанда: «Үн... нэй саанахи һара»—В. Сергее... романһаа бүлэг. Арадай сүүдэй һунгалтые устуулан. Хил... саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүү...

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Сов... зорюулһан зорюулһан тусхай... даһан.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ... УЛААН-УДЭ ХАРУУЛНА: 18.... —холо, ойрын һонин. 18.15 ми... нутаһаа концерт. 18.35 минут... һаа «Дуунай түрэлгэ» гэһэн ... жуулга. 19.00—«Буу зүрхэн х... рой холбоон» гэһэн киноочер... 19.20 минутаһаа «Факел» гэ... залуушуулай программа. 20.... минутаһаа «Маанадтай хатар... гэһэн дамжуулга. 20.45 минут... һаа «Зүүн Сибирь» гэһэн ки... журнал. 21 часһаа 23.20 мин... хүрэтэр Москваһаа дамжуу... 21 часһаа орон дотор... һонин. 21.05 минутаа... концерт. 21.35 минутаа... «Насыпь» гэһэн уран һайхан... телевизионно фильм. 22.40 ми... таһаа «Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын Демократическа Федерацийн байгуулагдаһаар 25 жэл» гэ... дамжуулга. 23 часһаа орон дотор... хи һонин.

РЕДАКТОРАЙ ОРЛОГШ...
М. Н. НИМАЕВ.